

T Agro Turantai

INFORMACIJA
REKLAMA
RENGINIAI

2017, RUDUO

NEMOKAMAS ŽURNALAS

ISSN kodas 2538 – 6905

Jūsų darbinė mašina!

VALTRA

MACHINE OF
THE YEAR 2015

MACHINE OF
THE YEAR 2016

TRACTOR OF THE YEAR 2016

MACHINE OF
THE YEAR 2017

*Patikima
vakarietiška technika!*

3 metu
GARANTIJĄ
3000 motorval.

UAB „Rovaltra“
Kalvarijų g. 125–602, LT 08221 Vilnius
Tel. +370 687 40042
El. paštas rovaltra@rovaltra.lt
 www.facebook.com/Rovaltra
www.rovaltra.lt

**Vienintelis atstovas
Lietuvoje**

ROvaltra

Siame numeryje skaitykite:

Atmintinė smulkiesiems ūkininkams ir gamintojams;

Žieminių rapsų veislių vertinimas;

Pasaulio rinkų aktualijos;

Žemės ūkio technikos paruošimas žiemai;

Tinkamas šiaudų panaudojimas;

Interviu su LŪS pirmininku Jonu Talmantu;

Ekologinės gamybos sertifikavimas;

Ruduo bityne;

Bendravimo su galvijais taisyklės...

**Agro
Turtai**

INFORMACIJA
REKLAMA
RENGINIAI

2017 ruduo

Ketvirtinis
Reklaminis – informacinis leidinys

ISSN 2538 – 6905

Leidėjas – UAB „Agromedijos“

Įmonės kodas 304411660
PVM mokėtojo kodas LT 1000 1056 7919

Buveinės adresas:
Neries kr. 16 439, LT – 48402 Kaunas
Ats. sąskaita LT39 4010 0510 0373 1769
AB DNB bankas

Tel. 8 682 41601
El. paštas vilma@agromedijos.lt
Kryžiažodžio atsakymams
el. paštas atsakymai@agromedijos.lt
Informacijai apie renginius
el. paštas rolandas@agromedijos.lt

Visus žurnalo numerius
galite parsisiųsti nemokamai
www.agromedijos.lt
Facebook AgroTurtai

Spausdino
UAB „Lietuvos ryto“ spaustuvė
Gedimino pr. 12a, LT-01103 Vilnius

PLATINAMAS NEMOKAMAI

Žurnale spausdinamos
Vilmos Sebeikaitės nuotraukos

Ūkio ir verslo plėtrai – 19 mln. eurų

Kaime dirbantys fiziniai asmenys ir mažos įmonės
nuo spalio 2 d. jau vėl gali kreiptis ES paramos veiklai plėtoti.

2017 m. rugsėjo 1 d. žemės ūkio ministro įsakymu patvirtintos Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritys „Parama investicijoms, skirtoms ne žemės ūkio veiklai kurti ir plėtoti“ veiklos „Parama investicijoms, skirtoms ekonominės veiklos kūrimui ir plėtrai“ įgyvendinimo taisyklės, taikomos 2017 m. pateiktoms paraiškoms.

Paraiškos bus renkamos nuo 2017 m. spalio 2 d. iki lapkričio 30 d. Šiam paraiškų priėmimui skirta 19 mln. Eur. Priemonės „Parama investicijoms, skirtoms ekonominės veiklos kūrimui ir plėtrai“ tikslas – ne žemės ūkio veiklos įvairinimas, mažųjų įmonių kūrimas ir plėtra, taip pat darbo vietų kaimo vietovėse kūrimo lengvinimas. Parama galės pasinaudoti ne nauji, o jau veikiantys ūkio subjektai. Paramos gali kreiptis privatus juridinis arba fizinis asmuo, kuris turi atitikti labai mažos arba mažos įmonės reikalavimus. Verslo planą parengęs pareiškėjas turės įsipareigoti projektą įgyvendinti per nurodytą laikotarpį, kuris neviršys 24 mėn. nuo paramos sutarties pasirašymo dienos. Didžiausia paramos suma vienam projektui negalės viršyti 200 000 Eur. Finansuojama iki 50 proc. visų tinkamų finansuoti išlaidų. Suteikiamos paramos dydis skaičiuojamas atsižvelgiant į tinkamas finansuoti projekto išlaidas ir proporcingai pagal planuojamas sukurti naujas darbo vietas: vienai darbo vietai sukurti didžiausia paramos suma gali būti 50 000 Eur.

Paramos paraiška ir papildomi dokumentai turi būti pateikti per ŽŪMIS. Kitais būdais (pvz., paštu, per kurjerį, faksu arba elektroniniu paštu ir t. t.) pateiktos paraiškos nepriimamos.

LR žemės ūkio ministerijos informacija

Spalis

Darbų kalendorius pagal Mėnulį

Augalams sėti, sodinti ir persodinti tinkamos dienos:

Agrastai, serbentai	26–27
Avietės, gervuogės	3–4
Braškės	11
Česnakai	1–2, 24, 30
Lapinės petražolės, salotos	20–21
Rožės	9–12
Ridikėliai	7–8
Ridikai	6–8, 11
Svogūnai laiškams	20–26
Vaismedžiai	7–8
Bulvėms kasti, šakniavaisiams ir daržovėms imti, vaisiams skinti	5–6, 9–10, 15–17
Genėti vaismedžiams ir vaiskrūmiams	9–17
Skiepyti vaismedžiams	2–4, 20–21, 25–26, 30–31
Iškasti kanoms, jurginams, kardeliams	1–2

Netinkamos augalams sėti, sodinti ir persodinti dienos

13–14, 19, 28–29

Augimo etapas	BBCH	RUDENI				PAVASARI															
		Prieš sėja	Sėkla	Dygimas	Daigai	Krūmijimosi I pusė	Krūmijimosi II pusė	Bamblių pradžia	Pirmas bamblys	Antras bamblys	Pasirodo paskutinis lapas	Paskutinis lapas visiškai išsiskleidęs	Prasiveria paskutinio lapo lapamakštė	Plaukėjimas	Žydėjimas	Pieninė branda	Vaškinė branda	Kietoji branda			
Trašos N170 P80 K120 S30	00																				
		NPK 5-21-36 300 kg/ha																			
PAM	1-10																				
Mikroelementai, stimulatoriai	11-20																				
Insekticidai	21-25																				
Fungicidai	26-29																				
Herbicidai	30																				
Augimo regulatoriai	31																				
Sėkla	32																				
Sekla	37																				
BBCH	39																				
	49																				
	51-59																				
	61-69																				
	71-78																				
	79-83																				
	89-92																				

JŪSŲ VERSLO BUHALTERINĖ APSKAITA

Veržlaus verslo ašis – finansai, todėl juos būtina patikėti profesionalams

Buhalterinę apskaitą tvarkome įmonėms, asociacijoms, ne pelno siekiančioms organizacijoms ir ūkininkams

Apskaitą tvarkome daugiau nei 5 000 klientų, kurie mus drąsiai rekomenduoja kitiems

ŪKIO VEIKLOS REZULTATŲ ANALIZĖ SIEKIANTIEMS LYDERIAUTI!

Išanalizuosime ūkio veiklą, įvertinsime jo finansinę padėtį ir konkurencingumą rinkoje

Pateiksime išsamias finansines ir technologines įžvalgas

Individualių susitikimų metu supažindinsime su apskaičiuotų rodiklių reikšmėmis ir rekomenduosime sprendimus Jūsų ūkio ateičiai

Kviečiame atvykti į artimiausią LŽŪKT konsultavimo biurą ir aptarti bendradarbiavimo galimybes. Mūsų kontaktus rasite www.lzukt.lt

Dėl daugiau informacijos kreipkitės: tel. (8 347) 44 045, el. p. tomas.kacevicius@lzukt.lt,
tel. (8 347) 38 414, el. p. ingrida.strankauskiene@lzukt.lt.

Latvius domina Lietuvos ūkininkų ir „Kauno Grūdų“ bendradarbiavimo patirtis

Bendrovėje „Kauno Grūdai“ lankėsi jos dukterinės įmonės „KG Latvija“ atstovų ir šios kaimyninės šalies ūkininkų – galvijų augintojų – delegacija. Vizito metu svečiai susipažino su „Kauno Grūdų“ produkcijos gamybos specifika, taikomomis inovacijomis bei galėjo praktiškai įsitikinti, kaip kuriamos ir konkrečiuose ūkiuose taikomos individualios gyvulių pašarų receptūros.

Bendrovės Galvijininkystės skyriaus vadovas Rytas Kretavičius svečiams pristatė išsamų individualios pašarų receptūros pritaikymo procesą – nuo kliento ūkio įvertinimo iki pat kombinuotųjų pašarų parinkimo bei pagaminimo. Atsakydamas į svečių klausimus R. Kretavičius rėmėsi realiais pavyzdžiais ir pakvietė visus apsilankyti Biržų r. ūkininko Vytauto Stankevičiaus ūkyje. Šis ūkininkas laiko 1000 galvijų, 500 jų – melžiamos karvės. Biržiečio

Dėl rezervacijos ir laiko suderinimo kreiptis el. p. keičiame į r.kretavicius@kgroup.eu

Latvijos ūkininkų delegacija vieši Biržų r. galvijininkystės ūkyje.

bendradarbiavimas su „Kauno Grūdais“ tęsiasi jau dvejus metus ir duoda akivaizdžių teigiamų rezultatų.

„Ūkyje siekiant kokybės bei galvijų produktyvumo, labai svarbu partnerystė su pašarų gamintoju. Ir ji turi būti ne trumpalaikė, o pastovi. Džiugu, kad sėkmingai bendradarbiaujame ir galime pasikonsultuoti su bendrovės specialistais, vystyti naujus projektus“ – kalbėjo V. Stankevičius. Artimiausiu metu jo ūkyje planuojama pradėti auginti grūdų želmenis bei sudaryti atskirą karvių grupę, kuri bus šeriama želmenimis ir koncentruotaisiais pašarais. Iš šių karvių pieno bus gaminamas ypatingo skonio lietuviškas sūris. Ir tai ūkiui leis sėkmingai kurti pridėtinę vertę bei didinti pajamas.

Apsilankyti „Kauno Grūdų“ kombinuotųjų pašarų ir premiksų gamykloje gali ir visi pageidaujantieji Lietuvos ūkininkai.

Svečiai iš Latvijos apžiūri kompiuterizuotą pašarų gaminimo liniją.

V. Stankevičiaus ūkyje svečiai patys galėjo išmėginti naudojimą įrangą.

- Visaverčiai ir kombinuotieji pašarai veršeliams.
- Vitaminai, mineraliniai papildai visoms galvijų grupėms.

Galvijų produktyvumui ir sveikatingumui gerinti!

UŽSAKYMŲ PRIĖMIMUI
tel.: 8 656 88205,
8 608 00433

KONSULTACIJAI
AB „Kauno Grūdai“ Galvijininkystės
skyriaus vadovas, tel. 8 652 88650

www.kauno-grudai.lt

Žieminių rapsų veisles vertiname pagal derlingumą

Rapsai yra vieni pelningiausių augalų, todėl labai svarbu, kad pasėliai gerai peržiemotų, suformuotų aukštą derlingumo potencialą. Tai priklauso ir nuo sėjos laiko, ir nuo rudeninės pasėlių priežiūros. Taip pat nuo veislių pasirinkimo. Siekiantys aukštų žieminių rapsų derlingumo rezultatų augintojai didelį dėmesį skiria veislėms, nes jų savybės nemaža dalimi lemia būsimus rezultatus.

Andrius Lukoševičius, „Linus Agro“ technologijų plėtros ir sėklų prekybos vadovas, pastebi, kad dabar selekcininkai sukuria žieminių rapsų veislių, kurias galima auginti ne tik našiose, bet ir lengvesnėse, mažiau derlingose dirvose bei gauti puikių rezultatų. Taigi, pasirinkimas yra skirtingomis sąlygomis ūkininkaujantiems augintojams. Tą parodė ir šiemet gautas įvairių veislių rapsų derlingumas skirtinguose rajonuose. Apžvelkime rezultatus.

Populiarios veislės

Prieš kelerius metus Lietuvoje pradėta auginti *Factor KWS* hibridinė veislė kasmet rodo stabiliai aukštus derlingumo rezultatus. Šiemet daug ją auginusių ūkių gavo 4-5 t/ha derlingumą. Pavyzdžiui, Pakruojo rajono Degėsių ŽŪB, Panevėžio rajono Žibartonių ŽŪB, Radviliškio rajono ūkininko Nedo Betūros, Jonavos rajono ūkininko Algirdo Vazgio ūkiuose derlius siekė 4,5 t/ha. Pakruojiškio Aido Svirplio, panevėžiečio Valdo Vaičiulio ūkiuose – 4,6 t/ha, radviliškio Rimanto Garucko ūkyje – 4,9 t/ha. Panevėžio

rajono ūkininko Algio Kisielio ūkyje ši veislė užaugino 5,1 t/ha derlių.

Kita populiarė ir derlinga veislė, ypač tinkanti auginti lengvose žemėse bei neturinti lygių, sėjant vėlyvais terminais, yra *NK Technik*. Šiais metais ji taip pat parodė aukštą derlingumo potencialą, auginant įvairiomis sąlygomis. Pavyzdžiui, Vilkaviškio rajone pas ūkininką Marijų Janušauską šios veislės rapsai papuolė į lauką, kuris pavasarį ilgai išliko šlapias. Buvo neįmanoma įvažiuoti tręšti. Pasėlį ūkininkas patręšė tik po to, kai kiti laukai jau buvo gavę salietros ir amonio sulfato. Visą vegetacijos sezoną atrodė, kad rapsai atsilieka nuo kitų laukų, aukštų rezultatų nesitikėta. Tačiau nukūlus gauta net 5 t/ha! Pakruojo rajono ūkininkės Jolantos Kanišauskienės ūkyje minėtos veislės rapsai taip pat davė 5 t/ha. Pasvalio rajono ūkininko Roberto Šienausko ūkyje, taip pat Vilniaus rajono ŽŪB „Makutiškių žemė“ jų derlingumas siekė 4,5 t/ha. Šakių rajono ūkininko Sigitos Stanaičio ūkyje – 4,7 t/ha.

Naujesnė KWS selekcijos hibridinė veislė *Cristiano KWS* pasižymi labai aukštu žiekentiškumu ir derlingumu. Tuo jau įsitikino ją auginusieji ūkiai. Panevėžio rajono ūkininko Arvydo Povilaičio ūkyje veislės derlingumas siekė 4,5 t/ha, UAB „Krekenava“ – 4,9 t/ha. Radviliškio rajono ūkininko Rimanto Garucko ūkyje gautas 5,0 t/ha iškaitomo svorio derlius. Kauno rajono ūkininkės Audronės Dautartienės ūkyje, Mažeikių rajono ūkininko Dariaus Kaubrio ūkyje ši veislė taip pat užaugino 5 t/ha sėklų. O

Akmėnės rajone ūkininkaujantis Marius Levickas prikūlė net 6,8 t/ha.

Ūkiams, kurie turi šaknų gumbu užkrėstų dirvų arba dėl sėjamosios laukų stokos rapsus į tą pačią vietą sėja dažniau negu kas 4 metus (nors to daryti nerekomenduojama), verta auginti minėtai ligai atsparią veislę *SY Alister*. Tokiomis sąlygomis ji dera geriau negu įprastos, šaknų gumbui neatsparios, veislės. Šakių rajono Lukšių ŽŪB gamybiniuose bandymuose šiemet gautas 4,74 t/ha derlingumas. VAT Kauno augalų veislių tyrimo skyriuje šį sezoną minėtos veislės derlingumas buvo 5,91 t/ha ir t.y. 106,9 proc., lyginant su standartinių veislių vidurkiu.

Mažesniems ūkiams, neturintiems savaeigių purkštuvų, paprasčiau prižiūrėti rapsų pasėlius, kuriuose auginamos žemaugės ir pusiau žemaugės veislės. Labai derlinga yra hibridinė veislė *PR44D06*. Tiesa, ją noriai augina ir didelės bendrovės. Pavyzdžiui, Kėdainių rajono Labūnavos ŽŪB jos derlingumas šiemet buvo – 5,2 t/ha, Šakių rajono Lukšių ŽŪB – 5 t/ha.

Naujos veislės

Šį rudenį naujovėmis besidomintys augintojai galėjo pasisėti naujos austriškos hibridinės veislės *Pantheon* rapsų. Ją sukūrę selekcininkai veislę vertina kaip vieną stipriausių pagal derlingumą ir žiemkentiškumą. Manoma, kad ši veislė ypač turėtų pasiteisinti Lietuvoje ūkiuose, kur žiemos dažnai būna labai šaltos ir be sniego. Ji gerus rezultatus parodė ir VAT Kauno augalų veislių tyrimo skyriuje: šiemet derlingumas siekė 5,18 t/ha.

Kita nauja, Lietuvos ūkiams šio rudens sėjai platinama hibridinė veislė – *SY Medal*. Tai – stabilus ir gero žiemkentiškumo veislė, gerai deranti įvairiomis augimo sąlygomis bei atsparesnė verticiliozei. Kai kurie ūkiai ją jau išbandė. Vilkaviškio rajono ūkininkas Tautvydas Kielius šiemet gavo 4,8 t/ha šios veislės derlių. Įdomu tai, kad rudenį ūkininkas nespėjo panaudoti augimo reguliatoriaus, tačiau rapsai neperaugo ir žiemojo gerai. Šakių rajono Lukšių ŽŪB gamybiniuose bandymuose minėtos veislės derlingumas šiais metais siekė 4,54 t/ha.

Perspektyvi, itin aukšto derlingumo potencialo yra nauja hibridinė veislė *Umberto KWS*, šį sezoną parodžiusi derlingumo rekordus. Šakių rajono Lukšių ŽŪB gamybiniuose bandymuose derlius siekė net 6,42 t/ha. Šio hibrido augalai buvo labai masyvūs, turėjo labai daug stambių ankstarų. Plungės AVTS minėtos veislės derlingumas šiemet siekė 6,9 t/ha ir tai yra ketvirtas geriausias rezultatas iš tirtų kelių dešimčių rapsų veislių.

AB „Linus Agro“ informacija

Be veislių, žieminių rapsų derlingumui didelės įtakos turi ir sėjos laikas bei kokybė, pasėlių priežiūra rudenį. Augintojai, kuriems šį rudenį pavyko laiku pasėti rapsus, kurie profesionaliai prižiūri pasėlius, gali būti ramūs, kad augalai tinkamai pasiruoš žiemai, bus aukščiausio žiemkentiškumo, o kartu suformuos galimai didžiausią derlingumo potencialą.

Nordkalk

patikimiausias partneris kalkinant laukus

Seniai žinoma tiesa, kad tik reikiamo rūgštingumo (pH) dirva išaugina turtingą derlių. Jau 18 metų „Nordkalk“ kalkina laukus smulkintu kalkakmeniu, o reikalui esant kalkakmenio ir dolomito mišiniu.

Trąšas ir kitas augalų augimą skatinančias priemones dirvožemis efektyviai pasisavina tik tada, jei jis nėra rūgštus, nes rūgštaus dirvožemio produktyvumas visada mažesnis. Kultūriniai augalai prastai pasisavina mineralines medžiagas, kai rūgštinė ir drėgnoji terpė neatitinka normų, nes tokiu atveju dirvožemio biologinis aktyvumas yra labai menkas. „Nordkalk“ rinkai siūlo du produktus: smulkintą ir granuliuotą kalkakmenį.

TAČIAU ĮSPĖJIMAS: dolomitmilčiais kalkinantis dirvas, kuriose yra pakankamas magnio kiekis, galime gauti neigiamą efektą. Mat dolomite esantis daug didesnis (palyginti su kalkakmeniu) magnio kiekis gali pakeisti dirvožemio struktūrą. Dėl to suprastėja bendras trąšų pasisavinimas.

Kada tinkamas laikas kalkinti?

Kalkinti reikia tuomet, kai iš atlikto mėginio tyrimo rezultato paaiškėja, kad dirvožemis yra rūgštus. Delsimas tokiu atveju tik pablogina situaciją.

Dažniausiai kalkinimo darbai atliekami pavasarį (po sniego nutirpimo iki gegužės vidurio) ir rudenį (po derliaus nuėmimo iki šaltojo sezono pradžios).

Žiemą kalkinimo darbus atlikti sunku, nes kalkinimo medžiaga dėl natūralios drėgmės greitai užšąla. Kita vertus, labai šlapiuose dirvožemiuose šaltuoju metų laiku yra bene vienintelė galimybė atlikti šiuos darbus, nes įšalas gerai išlaiko barstymo techniką.

Ilgalaikis sprendimas – smulkintas kalkakmenis

„Nordkalk“ siūlo ilgalaikį sprendimą – dirvožemį kalkinti smulkintu kalkakmeniu. Šiam tikslui naudojamas

smulkios frakcijos kalkakmenis su dideliu kalcio karbonato (CaCO_3) kiekiu. Šis produktas yra švarus gamtos išteklius, išgaunamas iš žemės. Jis nėra apdorotas nei chemiškai, nei termiškai, todėl jį galima naudoti ir ekologinėje žemdirbystėje, kurioje dirvožemio tręšimo galimybės yra ypatingai ribotos.

Produkto ilgo veikimo paslaptis – skirtingas smulkių ir stambesnių kalkakmenio dalelių tirpimo laikas dirvožemyje. „Nordkalk“ žemdirbiams siūlo visą paslaugų paketą: produkto (kalkakmenio arba kalkakmenio ir dolomito mišinio) pardavimą, pristatymą į ūkį ir išbarstymą laukuose darbus.

Kaip ir kiek kalkinti?

Nustatant medžiagos kiekius, reikėtų remtis dirvožemio mėginių tyrimo rezultatais. Jei dirvožemio pH yra mažesnis nei 5, vadinasi, dirva yra rūgšti. Šiuo atveju minimali išbarstymo norma turi būti ne mažesnė kaip 4–5 t/ha. Dirva, kalkinta tokiu santykiu, išlieka neutrali 5–7 metus, o praėjus šiam laikotarpiui paprastai pakanka 3 t/ha, norint ir toliau palaikyti gerą dirvos būklę. Tačiau atsižvelgiant į dirvožemio tipą ir drėgnumą, kalkinimo norma nustatoma individualiai.

Šiuolaikinės žemės ūkio technologijos reikalauja, kad dirvos rūgštingumo neutralizavimas vyktų atsižvelgiant į labai tikslus parametrus. Todėl nuo 2015 m. pavasario „Nordkalk“ kalkinimo darbus atlieka naudodamasi GPS technologija, leidžiančia kalkinti atsižvelgiant į konkretaus ploto būklę. Šiuo atveju dirbama ekonominiu režimu, produkto nėra perdozuojama ten, kur jo nereikia, ir atvirkščiai – naudojami didesni kiekiai, kai tai yra būtina.

Taigi nėra abejonės, kad „Nordkalk“ klientai laimi, nes sureguliuojamas jų valdomo dirvožemio rūgštingumas net 5–7 metams į priekį. O atsiperka ši investicija dažniausiai jau per pirmuosius

metus. Bet, deja, ekonomiškai sunkiais laikotarpiais ūkininkai dažniausiai bando sutaupyti būtent kalkinimo sąskaita.

Pažangi žemdirbystė reikalauja išsamaus parengiamojo darbo ir patikimų pirminių duomenų. Pati „Nordkalk“ žemėlapį pagal dirvožemio mėginių tyrimo rezultatus nesudarinėja, bet jau keleri metai įmonė bendradarbiauja su partneriais, teikiančiais ūkininkams šią ypatingai reikalingą informaciją apie jų ūkio dirvožemio būklę.

Greitam poveikiui – „Nordkalk“ produktas „AtriGran“ granulės

Ypač efektyvus „Nordkalk“ produktas – granuliuotas kalkakmenis, dėl jo sudėtyje esančių smulkių dalelių (90 proc. smulkesnės nei 100 μm), pasižymintis ypatingai greitu veikimu.

„AtriGran“ mikrodalelės dirvožemyje efektyviai reaguoja su rūgštiniais junginiais. Granulės gerai sugeria vandenį, todėl sparčiai ištirpsta ir išskverbia į dirvą. „Nordkalk“ gaminamos granulės yra apvalios, kietos, nelimpančios ir mažai dulkančios. Dėl šių savybių jas galima barstyti laukuose ištisus metus su įprasta trąšų išbarstymo įranga. „Nordkalk“ granules lengva naudoti, transportuoti ir laikyti. „AtriGran“ tinka visų kryptių žemės ūkiui, taip pat sodininkystei. Kadangi „Nordkalk“ granulės sudarytos tik iš natūralių ingredientų, jos idealiai tinka ekologiniams ūkiams. Sistemingas granuliuo naudojimas padidina dirvožemio tręšimo potencialą, pašalina neigiamą toksinių medžiagų poveikį ir padidina augalų derlingumą.

„AtriGran“ fasuojamas į didmašius po 500 kg, gaminamas dviejų frakcijų: 1–4 mm ir 4–8 mm. Pateikiamos vertės:

Neutralizavimo vertė 53 +/-3 %

Iš viso kalcio (CaO) 50 +/-3 %

Atitinkmuo CaCO_3 ~ 95 %

Reaktyvumas min. 99 %

Granules patariama naudoti kas 1–2 metus. Rekomenduojama norma priklauso nuo dirvožemio pH ir jo rūšies, ji gali siekti nuo 200 kg/ha iki 1500 kg/ha.

Dirvožemis/pH	LABAI RŪGŠTUS pH<5,00	NEŽYMIAI RŪGŠTUS pH>6,00
Labai lengvas	800	200
Lengvas	1000	300
Vidutinis	1200	500
Sunkus	1500	700
Daugiamečiai augalai ir pievos	800	200

Dėl papildomos informacijos ir užsakymų kreiptis į „Nordkalk“ tel. +370 682 61818 arba į mūsų partnerio Lietuvoje – AB „Linus Agro“ regioninių vadybininkus.

Svarbiausi dirvožemio kalkinimo „Nordkalk“ produktais ypatumai:

- neutralizuoja rūgšties perteklių dirvožemyje;
- pagerina dirvos struktūrą bei drėgmės ir deguonies režimą;
- suminkština kietą dirvožemio „plutą“ bei pagerina jo išvaizdą;
- atgaivina dirvožemio biologinį aktyvumą;
- pagerina augalų maistinių medžiagų vystymąsi;
- padidina derlių ir pagerina augalų kokybę.

PASAULIO RINKŲ aktualijos ir prognozės

Kviečiai

Kviečių kainą Matif biržoje jau nuo rugpjūčio vidurio svyruoja 163–157 Eur/t ribose. Liepos pirmojoje pusėje biržos kainos buvo pakilusios iki 187 Eur/t dėl itin sausų orų JAV. Ten stipriai nukentėjo kviečių pasėliai, kurių plotai ir šiaip yra mažiausi per visą šimtmetį. Vis dėlto paskui šias žinias nustelbė atėjusi javapjūtė, kai visos didžiausios kviečių eksportuotojos galėjo pasi-džiaugti geru derliumi. Tai gi didžiulio laukiamo derliaus stumiamą kviečių kainą pradėjo riedėti žemyn visose pagrindinėse pasaulio biržose. Žemiausia riba 157 Eur/t Matif biržoje buvo labai artima kainai, buvusiai tuo pačiu metu pernai. O pernai kainą buvo žemiausia per paskutinius trejus metus.

Pastarąją kainos stagnaciją gana žemame lygyje lemia blogų žinių trūkumas. Pasaulis jau susitakė su prastu derliumi JAV, Kanadoje, Australijoje ir dabar visi stebi Rusiją, kuri, prognozuojama, vėl gaus rekordinį derlių, viršysiantį pernai pasiektus 72 mln. t. Tarp svarbiausių eksportuotojų tai bene vienintelė šalis, kur derlius bus puikus. Be minėtų šalių, kuriose derlius bus gerokai prastesnis nei pernai, panašūs arba kiek mažesni derliai bus Argentinoje, Ukrainoje, Kazachstane. O štai ES, nors, manoma, pasieks 150 mln. t. (5 mln. t daugiau nei pernai), vis dėlto gerokai atsiliks nuo rekordinių 2015 m., kai buvo nukulta 160 mln.t. Prognozuojama, kad visame pasaulyje šiemet bus prikulta 737 mln.t. o tai gerokai mažiau nei pernykščiai 754 mln. t. Taip pat džiugina,

kad suvartojimas išlieka panašus kaip pernai – 735 mln. t. Nors po šių metų derliaus likučiai padidės 2–2,5 mln. t ir pasieks 260 mln. t. Tai yra labai mažai palyginti su pastarųjų kelerių metų augimu, kai likučiai didėdavo 15–20 mln.t. Šiame kontekste tokia žema kviečių kaina yra kiek stebinanti. Tai gi esant gana įtemptam pasiūlos / paklausos balansui, kurioje nors pasaulio vietoje ištikus nelauktiems gamtiniais reiškiniais, lamsiantiems naujo derliaus sėjos darbų trukdžius, galima tikėtis jei ne kainos šuolio, tai bent šio tokio jos augimo.

Šiuo metų laiku didelę įtaką kviečių kainai daro kukurūzai. Kviečiai jau beveik visur nuimti, o štai kukurūzai, kurie yra kviečių subsistutas (pakaitalas) daugelyje panaudojimo sričių, kuliami bus gerokai vėliau, todėl jiems yra rizikingi orų ekstremumai, ir kylant kukurūzų kainai, tikėtina, brangs ir kviečiai.

Dar vienas svarbus veiksnys, kodėl pinga ES kviečiai, – itin stiprėjantis euro kursas. Per 6 mėn. euras dolerio atžvilgiu sustiprėjo nuo 1,05 iki 1,205 dolerio už eurą, arba kone 15proc! Tuo pačiu laikotarpiu rublis atpigė 13 proc., grivina – 7 proc. Tai reiškia, kad europietiški kviečiai amerikietišku, rusišku ir ukrainietišku kviečių atžvilgiu pabrango ta pačia verte.

Būtent tai daugiausia ir lėmė, kad bendras prognozuojamas naujo derliaus ES kviečių eksportas į užsienio šalis nuo 30 mln.t, prognozuotų gegužę, nukrito iki 25 mln.t. rugpjūtį.

Prognozės puikiai iliustruoja ir faktiniai eksporto duomenys, kai iki rugpjūčio 22 d. šiemet buvo eksportuota vos

2,03 mln.t, kai pernai tuo pačiu metu – 4,49 mln.t. Ir toks eksporto nuosmukis matomas esant 5 mln. t geresniam derliui! Lyginant su ukrainiečiais, tai pastarieji jau eksportavo didesnę kiekį nei visa ES – 2,37 mln. t kviečių, 1,62 mln.t miežių ir 1mln. t kukurūzų.

O štai iš Rytų šalių ateina naujienos apie itin puikius derlius. ICG agentūros ekspertai per mėnesį Rusijos derliaus prognozes pakėlė nuo 71 mln.t iki 80 mln. t, Ukrainos – nuo 23,5 mln. t iki 26 mln. t, Kazachstano – nuo 13,3 mln. t iki 13,8 mln. t. Nors pastarosiose dviejose šalyse, kaip minėta anksčiau, kviečių derlius bus panašus į pernykštį ar tik šiek tiek didesnis, tačiau jis gerokai viršys pavasarinės prognozes. Rusijoje didelis derliaus kiekis ir ūkininkų noras greit parduoti grūdus stumia kviečių kainas žemyn. Dar neseniai 12,5 proc. baltymingumo kviečiai, pristatyti į uostą, kainavo 152 Eur/t, o dabar bekainuoja 143 Eur/t.

Tiesa, yra žinių ir apie prastesnį derlių. Pavyzdžiui, Vokietijoje, nors ir stipriai vėluojant, yra nukultas gana nemažas kiekis, bet derliaus kokybė nėra džiuginanti. Kone pusė kviečių čia bus pašarinės kokybės, nors paprastai tokių būna iki 10 proc. Tai gi tikėtina, kad Vokietija padengs didelę dalį ES pašarinių grūdų poreikio.

Liūdi ir amerikietišku kviečių eksportuotojai. Dėl aukštos kainos vietoje ir žemų kainų konkuruojančiose šalyse JAV kviečiai eksporto rinkose kainuoja 15–20 dolerių už toną brangiau nei konkurentų. Netgi Kuba, kuri nutolusi nuo JAV krantų vos 90 km, paskelbė įsigi-

jusi 1 mln. t rusiškų kviečių, kurie turės plaukti per pusę pasaulio ir logistikos kaštai kainą išaugins bent 35–40 USD/t. To dar nėra buvę istorijoje, kadangi šios šalies poreikį visiškai patenkindavo JAV arba Argentina, kai importas iš JAV buvo „neparankus“ politiškai.

Gera žinia atėjo iš Kinijos. Čia kukurūzų pasėlių mažinimo politika sojų pasėlių didinimo sąskaita jau davė vaisių. Šiomet Kinija nupirko per 1 mln. t naujo derliaus kukurūzų, o pernai buvo importavusi vos 2,8 mln. t per visą sezoną. Tikėtina, kad didėjanti paklausa didžiausioje pasaulio vartotojoje pakels tiek kukurūzų, tiek iš paskos ir kviečių kainas.

Rapsai

Rapsų kaina 2 mėnesius buvo gana stabili ir svyravo 367–372 Eur/t ribose. Tai lėmė šiame periode stabilios naftos, palmių aliejaus ir sojos kainos. Visgi rugsėjo 7–8 d. kaina stipriai krito, dėl planuojamo sumažinti importo mokescio Argentinoje pagamintam biodyzelinui. Kadangi rapsų aliejus daugiausia ir yra skirtas biodyzelino gamybai, tai bijoma, kad toks Europos Sąjungos komisijos sprendimas gali stipriai sumažinti rapso paklausą.

Visgi džiugina tai, kad rapso derlius bus gana geras tiek Lietuvoje, tiek visoje ES. Pavyzdžiui manoma, kad vidutinis ES derlingumas sieks 3,27 t/h ir bus 0,03 t/ha didesnis už penkerių metų vidurkį, o derlius manoma sieks 22 mln.t. kai prieš mėnesį prognozuota 0,85 mln.t.

mažiau. Tiesa panašiai tokiu pačiu skaičiumi sumažėjo rapso gamybos Kanadoje prognozė ir pasaulinis balansas nuo 72,3 mln.t. padidėjo iki 72,6 mln.t.

Ankštiniai

Pranešama apie nepalankių oro sąlygų poveikį avinžirniams dalyje Australijos, o tai turėjo įtakos šio produkto kainų kilimui Indijoje. Žinia, geltonieji žirniai dažnai yra avinžirnių pakaitalas, todėl teoriškai būtų galima laukti kainos augimo. Nors Indijos vyriausybė, atrodo, elgiasi priešingai paskelbusi, kad dėl puikaus vietinio derliaus Indija bus nebe importuotoja, o žirnių eksportuotoja. Žinoma, sunku patikėti, kad vidutiniškai kasmet importuojami 3–5 mln. t pasisuks kita kryptimi ir pradės važiuoti iš šalies, tačiau bet kokiu atveju šis pareiškimas į rinką įnešė dar daugiau sumaišties ir netikrumo.

Žirnių derlius Kanadoje prognozuojamas nuo 3.4 mln. t iki 4 mln. t.. O tai yra mažiau palyginti su 2016 m. derliumi, kuris sudarė 4.8 mln. t. Tačiau prognozuojama kur kas geresnė kokybė. Be to, Kanadoje baigiama statyti etanolio gamykla, kuri kaip pagrindinę žaliavą naudos pašarinius miežius bei pašarinius žirnius. Pastarųjų metinis suvartojimas sieks apie 140 tūkst. t, o tai irgi gali kiek sumažinti eksporto apimtis.

Iš pateiktos informacijos būtų galima susidaryti nuomonę, kad lietuviškų žirnių kaina turėtų stabilizuotis ar net pakilti, tačiau tai riboja tam tikri veiksniai: Rusija bei Ukraina jau antrus metus iš

eilės muša ankštinių kultūrų derliaus bei eksporto rekordus. Vien Ukrainoje planuojama, kad žirnių derlius sudarys apie 1 mln. t – du kartus daugiau nei pernai.

Todėl lietuviškiems žirniams, net ir turint galvoje, kad tai geresnės kokybės produktas, vis dar sunkiai sekasi konkuruoti su produkcija, ateinančia iš Juodosios jūros regiono. Taip pat Europos eksportuotojams koją kiša ir euro atžvilgiu pingantis JAV doleris, mat europietiška produkcija tampa mažiau konkurencinga šios valiutos rinkose.

Pupų rinkoje pastaruoju metu didelių pokyčių nebuvo. Prekyba yra apmirusi dėl sumažėjusios paklausos pagrindinėse pupų rinkose. Didžiausias lietuviškų pupų importuotojas, žinia, yra Egiptas. O Egipte daugelis pupų importuotojų stipriai nukentėjo dėl 2016 m. įvykusio staigaus kainos kritimo, kurį nulėmė Egipto svoro smukimas ir rekordinis pupų derlius Australijoje. Todėl šį sezoną importuotojai elgiasi labai atsargiai ir nenori užlipti ant to paties grėblio antrą kartą. Nors į rinką turėtų būti pateikta gerokai mažiau australiškų pupų, tačiau labai išaugo pupų auginimo mastai Baltijos jūros regione, ypač – Latvijoje bei Estijoje.

Taigi žvelgiant apibendrintai, šį sezoną nenumatoma reikšmingų pupų derliaus kiekio pokyčių pasauliniu mastu. Vis dėlto šiuo metu rinkoje vyksta „katės ir pelės“ žaidimas tarp pirkėjų, bandančių išsiderėti vis žemesnę kainą, ir pardavėjų, siekiančių kainą išlaikyti.

UAB „Agrosfera“ informacija

Lapkritis

Darbų kalendorius pagal Mėnulį

Augalams sėti, sodinti ir persodinti tinkamos dienos:	
Česnakai	1–2, 28–29
Ridikai, krienai	7–8
Svogūnai laiškams	1–2, 19–22, 28–29
Svogūninės ir šakniagumbinės gėlės	7–8
Šakninės petražolės	7–8
Šakniniai salierai	14–17
Kasti krienamams	20–21, 28–29
Genėti vaismedžiams ir vaiskrūmiams	8–16
Skiepyti vaismedžiams	21–22, 26–27

Netinkamos augalams sėti, sodinti ir persodinti dienos	
	18, 23–25

Prieš šalčius mulčiuoti braškes, daugiamečius prieskoninius ir dekoratyvinius augalus.

Žemės ūkio technikos paruošimas žiemai

Artūras KATINAS

Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos inžinerijos specialistas

Mašinų techninė priežiūra – tai darbų kompleksas, kuriuo siekiama išlaikyti darbingą ir tvarkingą pagal paskirtį naudojamą, laikomą arba transportuojamą gaminį. Tvaringa ir prižiūrėta ūkio technika – tai mažesnės remonto sąnaudos ir mažiau prastovų atliekant sezoninius darbus.

Kiekvienas ūkininkas ar technikos eksploatuotojas, be abejo, nori, kad technika veiktų be gedimų. Eksploatuojant žemės ūkio techniką, labai svarbu techninės priežiūros periodiškumas ir tam tikri darbai. Kai kuriuos techninės priežiūros darbus būtina atlikti laiku, kai kurie atliekami pagal poreikį, pašalinant smulkius gedimus.

Laiku atliekant žemės ūkio mašinų priežiūros darbus, didinama mašinų techninė parengtis, mažinamos išlaidos, skirtos remontui, ilginamas tarpremontinis išdirbis, mažinamos degalų ir tepalų bei bendrosios eksploatacines sąnaudos.

Žemės ūkio mašinų priežiūros periodiškumas nustatomas pagal pasirinktą parametą. Pavyzdžiui, pagal atlikto darbo apimtį, sunaudotų degalų kiekį, išdirbtų hektarų skaičių, savaeigių mašinų – moto valandų skaičių, sunkvežimių – nuvažiuotų kilometrų skaičių.

Periodinė patikra

Ruošiant savaeiges mašinas žiemai, atliekama periodinė patikra. Patikrinamas aušinimo skysčio lygis. Jei naudojamas antifrizas, naudojant vandenį, baigus darbą iš savaeigės technikos variklio jis turį būti išleidžiamas, kad nebūtų sugadintas variklio blokas, cilindų galvutės. Taip pat svarbu patikrinti variklio alyvos lygį karteryje, pakeisti degalų, oro kondicionieriaus filtrus. Būtina vasarinius degalus pakeisti žieminiiais, įvertinti oro slėgį padangose, įtempti generatoriaus dirželį. Rekomenduojama patikrinti akumuliatorių baterijų įtampą. Reikia įvertinti baterijos elektrolito tankį – žiemą jis turi būti didesnis.

Kombainų paruošimas žiemai

Javų kombainų paruošimas žiemai – daug sudėtingesnis. Po javapjūtės būtina nuo kombaino nuplauti dulkes, nuo variklio – pelus. Taip pat reikia nuplauti radiatorių, kuliamosios dangtį, prietaisų skydą.

Nepamirškite apžiūrėti, ar neteka degalai, alyva, aušinimo ir stabdžių skysčiai. Jei stabdžiai pneumatiniai, iš resyverio išleiskite susidariusį kondensatą.

Ruošiant kombainą žiemai, geriausia užvesti variklį, įjungti kuliamosios mechanizmą ir leisti sukintis maksimaliais sūkliais be apkrovos. Taip iš kuliamosios mechanizmo bus pašalinti pelų ir šiaudų likučiai. Tai padės įvertinti guoliaviečių, skriemulių, diržinių, grandinių pavarų būklę.

Šiuos darbus atlikti gali padėti lazerinis termometras. Pamatavę guoliavietes, pamatysite, ar pakilusi temperatūra, galėsite spręsti, ar nstringa guolis. Tai atlikę, išvengsite savaiminio kombaino užsidegimo sezono metu.

Būtina grandininės pavaras sutepti plastiniais tepalais ir specialiomis priemonėmis, atleisti diržinių pavarų tempimo skriemulius. Jei kombainas laikomas ne garaže ar po stogu, reikia bunkerį uždengti brezentu arba tentu, kad būtų kuo mažesnis kritulių poveikis.

Sakoma, kaip pasiklosi, taip išsimiegosi. Ši patarlė tinka kalbant ir apie žemės ūkio technikos paruošimą žiemai. Apžiūros metu radę gedimų, juos pašalinkite. Tuomet, atėjus naujam sezonui, galėsite kibti į darbus, išvengdami prastovų ir nepatirdami netikėtų remonto išlaidų.

Agroakademija.lt

INFORMACIJA AGROVERSLUI IR ŪKIUI

www.facebook.com/AgroTurtai

Tecnoma[®] purkštuvai – kiekvienam pagal poreikį ir galimybes

PATIKRINTI
LIETUVOS ŪKIUOSE!

Tecnoma[®]
www.tecnoma.com

Tel. 8 620 66 089
www.agrarines.lt

Tinkamai panaudokime šiaudus

Eugenijus LUKOŠEVIČIUS

Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos augalininkystės konsultantas

Įkandin derliaus nuėmimo darbų išibėgėja ir žieminių rapsų bei miežių sėja. Ūkininkai stengiasi laiku pasėti, gerai patręšti. Tik ar kartais nepamiršta apie trąšą, kuri nieko nekainuoja? Tai – šiaudai.

Vis dar pasitaiko augalininkystės ūkių, kurie šiaudus parduoda. O štai Vokietijos mokslininkai nustatė, kad šiaudus iš lauko išvežti galima tik kas 4–5 metai.

Vienoje tonoje miglinių javų šiaudų yra apie 90 kg organinių medžiagų, apie 6 kg azoto; 2 kg fosforo; 9 kg kalio; 2,4 kg kalcio; 1 kg magnio; 1,5 kg sieros; 242 g geležies; 18,2 g boro; 3,5 g vario; 14 g cinko; 29,7 g mangano. Norint šiuos maisto elementus, esančius vienoje šiaudų tonoje, gražinti atgal į dirvožemį, tereikėtų apie 18,40–24,50 Eur. Taigi tinkamai panaudoję šiaudus, naudos tikrai turėsime.

Dirvožemyje yra 1–5 proc. organinių medžiagų. Didžiąją dalį jų (80–85 proc.) sudaro humusas, iš kurio augalai pasisavinama maisto medžiagas. Humusui intensyviai susidaryti reikia, kad C:N (anglies ir azoto) santykis būtų 15–20:1. Panašus C ir N santykis yra gerame mėšle.

Kaip matyti lentelėje, varpinių javų šiauduose C:N santykis – 80:1, todėl, įterpus šiaudus į dirvožemį, patenka daug ląstelienos ir anglies turinčių organinių medžiagų, kurioms skaidyti reikia daug azoto. Jei nebus duodama papildomai azoto, mikroorganizmai naudos dirvožemyje jau esantį azotą, todėl bus skurdinamas humusas, o dirvožemiuose, kuriuose stinga azoto, užarti šiaudai

Vidutinis organinės anglies, bendrasis azoto kiekis bei C:N santykis organinėje medžiagoje nuo visos masės

Organinė medžiaga	Organinė anglis, proc.	Bendrasis azotas, proc.	C:N santykis
Liucerna (jaunų augalų žalia masė)	40	3	13:1
Dobilai (žalia masė)	40	2	20:1
Kukurūzų stiebai	40	1	40:1
Varpinių javų šiaudai	40	0,5	80:1

Informacija iš prof. dr. Vaclovo Bogužo (ASU) mokymo medžiagos, 2016 m.

užsikonservuos ir ariant kitais metais išsivers į dirvos paviršių.

Šiaudų panaudojimo efektyvumas labai priklauso nuo jų susmulkinimo ir paskleidimo tolygumo. Netinkamai naudodami šiaudus gausime ne naudą, o bėdą. Kokias priemones naudoti, kad paspartintume šiaudų mineralizaciją ir nealintume humuso? Priemonių yra įvairių: tai organinės trąšos, tarpiniai augalai, sėjomaina, biologiniai preparatai, mineralinės azotinės trąšos.

Biologinių preparatų ir azotinių trąšų naudojimas

Šiaudų mineralizacijai skatinti naudojami šie biologiniai preparatai: „Amalgerol“, „Azofit“, „Ruinex“, „Bactolive agro“. Jie gali būti naudojami po vieną ir mišiniuose, o efektyvumas labai priklauso nuo dirvožemio rūgštingumo. Biologinių preparatų veikimo spektras labai platus – nuo pH 4,0 iki pH 7,5, bet efektyviausiai jie veikia, kai dirvožemio pH 6,5–7,5. Iš išvardytų preparatų rūgštesniems dirvožemiams geriausiai tiktų „Ruinex“ (vienas) arba mišinyje su „Azofit“.

Šiaudų mineralizacijai naudojant azotines trąšas, geriau būtų pasirinkti skystąsias, pvz., KAS-32 (tankis 1,32 kg/m³), „Lyderis 25+3S“ (tankis

1,27 kg/m³), „Lyderis 24-6S“ (tankis 1,27 kg/m³), „Lyderis Mg+NS“ (tankis 1,38 kg/m³), UAN – 32 (tankis 1,3 kg/m³).

Kaip sužinoti, kiek reikia trąšų?

Vienai tonai šiaudų reikia apie 10 kg v. m. azoto. Žieminių javų grūdų ir šiaudų santykis yra 1:0,9 – 1, vasarinių javų – 1:0,6–0,9, rapsų 1:2,5. Taigi jei žieminių kviečių derlingumas 6 t/ha, gauname apie 6 t šiaudų, vadinasi, KAS-32 reikėtų apie 142 l/ha. Jei rapsų derlingumas 4 t/ha, gauname apie 10 t šiaudų, tai KAS-32 reikėtų apie 236 l/ha. Naudojami skystąsias azotines trąšas, atkreipkime dėmesį į trąšų tankį. Šių trąšų tankis yra didesnis už vienetą, todėl jų reikia mažiau nei birių trąšų. Trąšos kiekis apskaičiuojamas pagal formulę:

$$T = 100 \times n/k \times m$$

T – reikalingas skystosios trąšos kiekis l/ha

n – reikalingas N v. m kiekis kg/ha

k – N koncentracija skystoje trąšoje proc.

m – skystosios trąšos tankis kg/m³

Norint įterpti azoto 60 kg/ha v. m tręšiant KAS-32, šios trąšos reikėtų:

$$T = 100 \times 60/32 \times 1,32 = 142 \text{ l/ha}$$

Paskleidus trąšas, šiaudus reikia įterpti į dirvožemį. Šiaudai greičiau suardomi ir sumažėja ligų užkrato, kai jie įterpiami 5–7 cm gyliu. Tokiame gylyje daugiausia mikroorganizmų ir geriausia aeracija. Po 2 savaičių galima aparti. Taip apdoroję šiaudus praturtinsime dirvožemį tais mikro- ir makroelementais, kuriuos buvo sukaupe šiaudai.

Agroakademija

Augalinių liekanų biologinis skaidymo produktas

BioSnip

Spartina lignino ir celiuliozės ardymą

Atstato natūralų dirvožemio derlingumą

Greitina augalinių liekanų mineralizaciją

Gerina dirvožemio struktūrą, fizikines ir biologines savybes

*Sukurtas naudoti kartu su skystosiomis azoto trąšomis **KAS***

AGROCHEMIA

Ūkininkų nugaras skalbia ne tik lietūs...

Lietuvos ūkininkų padangėje šiemet itin permainingi orai ir tiesiogine, ir perkeltine prasme: ekstremali situacija dėl liūčių paskelbta dalyje šalies rajonų. Skęsta derlius – dėl to paramos gavėjai negali įvykdyti išpareigojimų pagal investicines Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. ir kitas programas. Kaip tuomet bus su parama? Žemės ūkio rūmų veikla, nepateisinsi žemdirbių lūkesčių, buvo paskata sukurti alternatyvą – įsteigta nauja savarankiška organizacija – Lietuvos žemės ūkio ir maisto taryba (LŽŪMT). Ar pasiteisins? Pagaliau didelis galvos skausmas šį rudenį ūkininkams buvo Seime svarstomo žemės ūkio paskirties žemės išsigijimo Įstatymo pakeitimai – ar užteks politikams sveiko proto sprendžiant šį gyvybiškai svarbų Lietuvai klausimą. Apie šias ir kitas svarbias ūkininkams problemas sutiko pakalbėti Lietuvos ūkininkų sąjungos pirmininkas Jonas TALMANTAS.

– Gerbiamas pirmininke, pirmiausia plačiau papasakokite apie Lietuvos ūkininkus šiemet baudusią gamtos rykštę.

– Jau rugsėjo pradžioje Lietuvos ūkininkų sąjunga (LŪS) savo išplėstiniame posėdyje svarstė itin sudėtingą situaci-

ją, ypač Rytų Lietuvos rajonuose, kur įprastinė kritulių norma buvo viršyta penkis kartus, o Ignalinos ir Rokiškio rajonų savivaldybėse derlius nuimtas tik 30 – 50 procentų. Šiuo metu net 13 savivaldybių yra paskelbusios ekstremaliają situaciją dėl padėties žemės ūkyje. Ypač

prasta situacija Zarasų, Švenčionių, Ukmergės, Molėtų, Biržų, Panevėžio, Kėdainių, Kaišiadorių, Elektrėnų ir kitose savivaldybėse, kai paskutinę rugpjūčio dekadą prasidėjęs lietus sutrukdė nuimti likusį derlių. Paaiškėjo, kad pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimus dėl ekstremalių situacijų skelbimo ir atšaukimo tvarkos aprašą bei ekstremalių įvykių kriterijų sąrašą, esant tokiems nevienodiems per Lietuvą iškritusių kritulių kiekiams paskelbti ekstremalios situacijos Lietuvoje negalima (situacija neapima 2/3 Lietuvos). Tačiau nuostoliai kai kuriuose rajonuose ypač dideli, labai skaudūs ir visiškai nepriklausantys nuo pačių žemdirbių veiklos, viršijantys daugiau kaip 10 ha, kai meteorologinis ar hidrologinis reiškinys, sukėlęs žemės ūkio augalų žūtį gali būti įvardintas kaip ekstremalus įvykis.

LŪS posėdžio dalyviai įvertinę situaciją nedelsdami kreipėsi į atsakingas valdžios institucijas prašydami ieškoti konkrečių priemonių kaip padėti šiems rajonams. Ignalinos ir Rokiškio rajonų žemdirbiai ir patys nedelsdami kreipėsi į vietas ir kitas institucijas dėl nenugalimos jėgos (*Force majeure*) aplinkybių prašydami netaikyti sankcijų dėl nepasiektų investicinių projektų priežiūros rodiklių (pardavimo pajamų, gryojo pelno, pelningumo ir kt.), netaikyti sankcijų ir dėl nenušienautų pievų, ir dėl juodojo pūdymo neapsėjimo iki lapkričio 1 d., dėl grūdų pardavimo sutarčių neįvykdymo. Nukentėjusiems ūkininkams labai išaugo kuro sąnaudos gelbėjant ir džiovinant derlių. Jos kelis kartus viršija patvirtintus žymėto kuro kiekius. Nusivylė ūkininkai ir draudimu, nes nuo ilgalaikio lietaus padaryta žala neatlyginama. Valdžios institucijos turi nedelsdamos atsakingai ieškoti galimybių padėti nukentėjusiam augalininkystės sektoriui.

– Ar dėl nenugalimos jėgos net ir melioracija nė kiek negelbėjo?

– Klimato kaitos reiškiniai akivaizdūs ir kasmet smogia vis didesne jėga. Tačiau melioracijos sistemų tvarkymas Lietuvoje beveik visą Nepriklausomybės laikotarpį yra paliktas saviėgais. Iš esmės pakeisti padėti kaskart pritrūksta politinės valios ir lėšų. Tikrai nebereikėtų laukti blogiausio – antraip visos investicijos į ūkių modernizavimą taps beprasmės. Ūkininkai yra pasirengę ateityje prisiimti melioracijos priežiūrą, jeigu valstybė prieš tai savo lėšomis tinkamai sutvarkytų sistemas.

Beveik per trisdešimt savo ūkininkavimo metų neatsimenu tokių gausių kritulių. Pasekmės liūdnos ne tik dėl neuimto derliaus... Baigiasi žieminė sėja, reikia sėti vėlyvuosius žieminius kviečius, o laukai nesutvarkyti, neparuošti sėjai, neišvažiuojami ir neišbrendami... Net pastarosios saulėtos dienos nebedžiugina ir neteikia vilties – pavėluota sėja atneštų vien nuostolius.

– Neaplenkė ilgalaikiai lietūs ir kaimynų latvių. Ten net 29 rajonuose paskelbta nepaprastoji situacija. Tačiau į Europos Sąjungą besikreipiančios tik dvi šalys ne ką gali laimėti.. Savo šalies parama, nors ir mažesnė, bet greitesnė, ir, kaip liaudies išmintis sako, gal geriau žvirblis saujoje, negu briedis girioje. Ko gali tikėtis ūkininkai?

– Kaip jau minėjau, sankcijų netaikymas jau yra pirmoji pagalba. Žemės ūkio ministras patikino, kad ūkininkai gali to tikėtis. Tariamasi ir su grūdų supirkėjais dėl išankstinių derliaus supirkimo sutarčių, kad jų nevykdantiems ūkininkams nebūtų skaičiuojamos bau-

dos. Iš EK pirmiausia tikimės, kad būtų padidintas *de minimi* pagalbos limitas, nes iš nacionalinio biudžeto parama negali būti skiriama kol nėra EK leidimo ir pritarimo. Atsižvelgus į susidariusią sunkią ūkininkų padėtį pusantr mėnesio anksčiau bus išmokėti tiesioginių išmokų avansai. Tai vėl šiokia tokia parama. O šiuo metu ūkininkai priversti daug laiko skirti tam, kad būtų kuo tiksliau užfiksuota susidariusi ekstremali situacija, objektyviai įvertinti nuostoliai. Kaip žinia, paprastai abi pusės (nukentėjusieji ir teikiantys pagalbą) situaciją linkę vertinti skirtingai. O dėl kaimynų latvių galiu pasakyti tik tiek – jų valdžia reagavo į situaciją labai operatyviai ir dalykiškai. Mūsiškiai linkę viską stebėti iš Vilniaus „aukštumų“. Ir Prezidentė Dalia Grybauskaitė ragina neatidėlioti, o kuo skubiau suformuluoti konkrečius prašymus EK.

– Darbų ir rūpesčių ūkininkų sąjungoje apstu. Tačiau burtai lėmė, kad tapote neseniai įkurtos Lietuvos žemės ūkio ir maisto tarybos (LŽŪMT) pirmininku. Pagal nuostatus Jums teks pirmininkauti vienerius metus. Pirmoji kadencija – sunkiausias išbandymas.

– Tarybą įkūrė penkios žemdirbių organizacijos, nepatenkintos savo savivaldos – Žemės ūkio rūmų– veikla: Lietuvos ūkininkų sąjunga, Lietuvos žemės ūkio bendrovių asociacija, Lietuvos šeimos ūkininkų sąjunga, Lietuvos grūdų augintojų asociacija ir Lietuvos pieno gamintojų asociacija. Būsime ne politinė, o valdžios institucijų patarimoji organizacija, skaidriai ir visapusiškai atstovaujanti žemdirbiams. Jau netrūks ta ir daugiau žemdirbiškų organizacijų, norinčių prisidėti prie LŽŪMT. Nuo pat pradžių stengiamės įsigilinti į aktualiausias temas. Realią situaciją nušviečia ekspertai, Žemės ūkio ministerijos specialistai. Iš klausėme Melioracijos įmonių asociacijos pirmininko Kazio Sivickio pateiktas gana liūdnas, bet argumentuotas prognozes. Kalbėjome ir diskutavome apie būtinybę kurti sektoriinius rizikos fondus, apie bendrąją žemės ūkio politiką po 2020 m., mažėjančius asignavimus žemės ūkiui. Keturiname su pasiūlymais kreiptis į Seimą, Vyriausybės vadovą, žemės ūkio ministrą. Darbo tikrai netrūks.

– Savo pasisakymuose ne kartą užsimenate apie tolesnį kaimo išsivaikščiøjimą. Žemdirbiai gausiai papildė emigrantų gretas?

– Emigracija kaimo vietovėse ženkliai lenkia miesto statistinius duomenis. Ypač jaunų žmonių grupėje. Ir nieko nedarome tam procesui sustabdyti. Ne-

seniai apsvarstę LR finansų ministerijos pateiktą derinti teisės aktų paketą, kreipėmės į valdžios institucijas dėl pateiktų įstatymų projektų paketo, susijusio su mokesčių bazės keitimu. Pasiūlėme palikti fiziniams asmenims galiojančius mokesčių dydžius, kurie atitinka Lietuvos valstiečių ir žaliųjų partijos programos nuostatas, skirtas regioninei politikai tobulinti. Pagal siūlomus projekto pakeitimus tik juridiniai asmenys turėtų galimybę susimažinti apmokestinamąjį pelną. Tuo tarpu ūkininkai, vykdydantys savo veiklą kaip fiziniai asmenys pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymą ir nuolat priversti investuoti į technologinį atsinaujinimą, dalyvauti moksliniuose tyrimuose ar eksperimentinės plėtros veikloje, tokių galimybių neturėtų. Kaimo gyventojai daugiausia pajamų gauna iš žemės ūkio veiklos, nes paslaugų ar pramonės sektoriai čia labai atsilieka. Tai tik vienas pavyzdys, verčiantis ir toliau nerimauti.

– Žemė. Jos pardavimą ir pirkimą reguliuojantys įstatymai...

– Labai gaila, tačiau kiek savo pasiūlymais beragintume atsakingas valdžios institucijas atstovauti Lietuvos viešajam interesui ir užtikrinti žemės įsigijimo apribojimų įteisinimą, kad būtų užkirstas kelias spekuliacijai, liekame neišgirsti. LR Seimo Kaimo reikalų komitetas ir Saugiklių darbo grupė baigė svarstyti naująjį LR žemės paskirties žemės įsigijimo įstatymą. Netrukus jį svarstys Seimas. Projektas taip ir atiduotas su apgaulingu šydu – tarsi su visais reikiama Lietuvos nacionalinį saugumą garantuojančiais saugikliais. Tačiau nereikia būti labai akylam, jog pamatytum, kad į Seimą stumiamas įstatymas nuo žemelės nuvarysiantis žemdirbius, o kartu anksčiau ar vėliau parklupdysiantis ir valstybę. Lietuvos ūkininkų sąjunga siūlė pasinaudoti kitų ES šalių gerą patirtimi ir įvesti vieną bendrą saugiklį, jog žemės ūkio paskirties žemės fizinis ar juridinis asmuo galėtų įsigyti ne toliau kaip 30 – 50 km. atstumu nuo žemės įsigyjiančio ūkininko ūkio ar juridinio asmens registravimo vietos. Ši nuostata būtų apribojusi žemės ūkio paskirties žemės prekybą tarp finansinių grupuočių. Deja... deja. Belieka neprarasti vilties, kad paskutiniame balsavime Seimo nariai nepraras sveikos nuovokos.

Teko girdėti ūkininką televizijos laidoje sakantį kad *ne vien lietūs šiomet skaudžiai nugaras ūkininkams skalbia, bet ir valdžios abejingumas* – dažnam tenka gyventi baimėje „neatsidurti po plaktuku“.

„Agroturtai“ dėkoja už pokalbį.

Vilmos Sebeikaitės nuotrauka

GARANTUOTAI EKOLOGIŠKI yra tik sertifikuoti produktai

Vakarė SINTĖ

Ekologinė gamyba apima visus etapus nuo ekologiško produkto pirminės gamybos iki jo saugojimo, perdirbimo, transportavimo, pardavimo ar tiekimo galutiniam vartotojui. Esminius reikalavimus Lietuvos ekologiniam sektoriui nustato Europos Komisija, konkrečias taisykles rengia Žemės ūkio ministerija, o sertifikavimo darbus vykdo VŠĮ „Ekoagros“.

Patikrinamas kiekvienas pareiškėjas

Ekologinės gamybos sertifikavimas – procedūra, kuria sertifikavimo įstaiga patvirtina, kad laikomasi su šia gamyba susijusių teisės aktų reikalavimų. Sertifikavimas prasideda ūkio subjektui pateikus sertifikavimo įstaigai prašymą, o baigiasi nustojus galioti su sertifikavimo įstaiga pasirašytai kontrolės sutarčiai.

Pagal teisės aktų reikalavimus, kiekvienas ūkio subjektas, vykdamas ekologinę gamybą, kasmet privalomai patikrinamas gamybos vietoje. Po patikros atitinkantieji reikalavimus gauna patvirtinamąjį dokumentą. Pagrindiniai sertifikavimo darbai, išskyrus keletą sertifikuojamų sričių, kasmet vyksta iki spalio 15 d.

Atsiranda naujokų, auga perdirbimo grandis

Šiais metais gauta apie 2,5 tūkst. prašymų sertifikuoti pirminę ekologinę gamybą. Dar yra daugiau kaip 200 norinčiųjų užsiimti ekologiškų produktų perdirbimu.

„Ekoagros“ taip pat sertifikuoja ir nacionalinės kokybės žemės ūkio ir maisto produktų gamybą. Tai ypatingomis savybėmis pasižymintys produktai, kurių gamybos ar perdirbimo procesas išsiskiria natūralumu, maistingumu bei aplinkos tausojimo aspektais. Pastarasis sektorius yra pateikęs apie 400 prašymų.

Tarp šiais metais pateikusių prašymus būti sertifikuotiems yra 80 naujai įsisteigusių ekologinės augalininkystės ir gyvulininkystės ūkių, 2 nauji akvakultūros bei 3 ekologinės bitininkystės ūkiai. Taip pat užregistruota per 70 naujų ūkio subjektų, pageidaujančių gaminti nacionalinės kokybės produktus.

Kasmet pastebimas ekologiškų produktų perdirbimo sektoriaus augimas. Tikimasi, kad 2017-aisiais šis sektorius ūgtels tiek pat, kiek pernai – apie 20 proc. Prašymus sertifikuoti perdirbimą galima teikti visus metus, o jau dabar sertifikuojamų ūkio subjektų yra daugiau nei jų buvo iš viso per praėjusius metus.

Nuo ko pradėti?

Pageidaujantieji pirmą kartą sertifikuoti gamybą kaip ekologinę pirmiausia turėtų susipažinti su teisės aktų reikalavimais. Tada, laikantis nurodytų terminų, įstaigai „Ekoagros“ raštu reikia pateikti reikalingus dokumentus, sumokėti dokumentų registracijos mokesť.

Be to, privalu būti įgijus su ekologine gamyba susijusį išsilavinimą arba išsilavinimo pripažinimą – t. y. iki einamųjų metų spalio 15 d. reikia gauti kvalifikacijos tobulinimo pažymėjimą pagal privalomąją mokymo programą „Ekologinio ūkininkavimo pagrindai“ ar turimo išsilavinimo pripažinimą lygiavėrciu nustatytam privalomajam ekologinio ūkininkavimo pagrindų kursui arba kitiems mokymams, susijusiems su ekologine gamyba (administruoja Programos „Leader“ ir žemdirbių mokymo metodikos centras).

Sertifikavimo įstaiga, gavusi ir užregistravusi dokumentus, per 30 kalendorinių dienų juos įvertina ir priima sprendimą, ar pakanka duomenų atlikti sertifikavimo darbus. Jeigu vertinant dokumentus nusprendžiama, kad informacija pateikta neišsamiai, suteikiamas 14 kalendorinių dienų terminas trūkumams pašalinti.

Apie numatomą patikrinimo datą bei paskirtą tikrintoją pareiškėjai informuojami atskiru laišku (išskyrus atvejus, kai dėl didelės rizikos ūkio subjektą numatyta tikrinti iš anksto nepranešant ar pagal skundą). Tikslų patikros laiką paskirtas tikrintojas suderina telefonu.

Tam, kad komunikacija būtų spartesnė, yra galimybė naujienas, PVM sąskaitas faktūras bei kitus dokumentus gauti elektroniniu paštu. Tereikia užpildyti, pasirašyti ir pateikti sutikimą elektroniniu paštu gauti naujienas ir sertifikavimo dokumentus.

Sertifikavimo įkainiai grindžiami mokslu

Sertifikuojantiems ekologinę ar nacionalinės kokybės produktų gamybą aktualus dalykas, kiek kainuos sertifikavimas.

Netrukus Aleksandro Stulginskio universitetas pradės „Ekoagros“ paslaugų – ekologinės gamybos ir nacionalinės kokybės produktų sertifikavimo – kainodaros tyrimą. Pirmiausia bus atlikta esamos sertifikavimo situacijos analizė, tada jos pagrindu parengta ir įstaigoje įdiegta nauja sertifikavimo įkainių nustatymo metodika.

Tyrimo metu bus iširtos sertifikavimo apimtyms, jų kitimas, naudojama sertifikavimo įkainių formavimo metodika, išanalizuoti teoriniai kainodaros aspektai. Tai ištyrus bus sukurtas kainodaros formavimo modelis, pagal kurį bus parengta sertifikavimo įkainių nustatymo metodika. Parengta metodika įstaigoje bus įdiegta iki kitų metų kovo mėnesio.

Galės eksportuoti ir į Kiniją, ir į Japoniją

Svarbiausias dalykas kiekvienam gamintojui – kur realizuoti produkciją. Nemaža dalis sertifikuotų Lietuvos ūkių šiuo metu sėkmingai eksportuoja ekologiškus produktus į kitas šalis.

Lietuvos verslininkai vis intensyviau domisi Kinijos rinka. „Problema buvo tai, kad ekologiški produktai negalėjo patekti į Kinijos rinką, nes neturėjo šios šalies dokumento, patvirtinančio ir pripažįstančio produkcijos ekologiškumą. Ieškojome būdų, kaip padėti mūsų šalies ūkiams bei įmonėms, kol sutarėme dėl bendradarbiavimo sutarties su Kinijos ekologiško maisto sertifikavimo centru (China Organic Food Certification Center – COFCC), – teigia „Ekoagros“ direktorius Antanas Makarevičius, pastebintis, kad šiai šaliai lietuviai galėtų pasiūlyti daug ką – nuo žaliavų iki ekologiškų pieno miltelių, duonos ir kitų gaminių.

Norintieji įgyti sertifikata pagal Kinijos nacionalinį standartą, nustatytą ekologiškiems produktams, turi pateikti paraišką „Ekoagros“. Patikroje dalyvaus „Ekoagros“ tikrintojai kartu su COFCC atstovais, o sprendimus priims ir sertifikuos COFCC.

Šiuo metu „Ekoagros“ specialistai intensyviai dirba, siekdami gauti akreditaciją teikti sertifikavimo paslaugas ir pagal Japonijos žemės ūkio standartą.

VšĮ „Ekoagros“
K. Donelaičio g. 33, Kaunas
Tel. +370 37 20 31 81
Faks. +370 37 20 31 82
El. p. ekoagros@ekoagros.lt

www.ekoagros.lt

„Ekoagros“ pasitikėjimo linija tel. +370 700 55006
Anonimiškai informaciją galima teikti visą parą

Valstiečių laikraštis

2018 m.
prenumeratos
AKCIJA!!!

Šeštadienio laikraščio prenumerata metams*	57,00 Eur	46,00 Eur
Trečiadienio ir šeštadienio laikraščių prenumerata metams*	86,54 Eur	72,00 Eur
Įmonėms trečiadienio ir šeštadienio laikraščių prenumerata metams*	100,44 Eur	87,00 Eur

* akcija pratęsta iki spalio 31 d.

Informacija
tel.: (8 5) 203 1022, 8 640 46 607,
el. p. prenumerata@valstietis.lt,
www.valstietis.lt

„Valstiečių laikraščio“ prenumerata priimama:

- „Valstiečių laikraščio“ redakcijos biure Vilniuje, Laisvės pr. 60 (Spaudos rūmai, 12 aukštas), 1211 kab., darbo laikas: I, III, V – nuo 9.30 iki 18.00 val.,
- banko pavedimu (pavedimo kopiją išsiųsti el. paštu prenumerata@valstietis.lt),
- internete www.valstietis.lt, www.prenumerata.lt,
- visuose Lietuvos pašto skyriuose, visuose Lietuvos bankuose,
- „Lietuvos ryto“ ir kitose privačiose platinimo tarnybose.

Valstiečių laikraštis
visada Tavo pusėje!

Ruduo bityne

Išrūšiuokime korius

Sandėliuose reikia išrūšiuoti korius. Šviesius, lygiai pasiūtus, be traninių akelių korius palikime kitų metų bitininkavimo sezonui. Visus tamsius korius išbrokuokite ir iš jų išlydykite vašką. Korius, kuriuose yra bičių duonelės, atrinkite, duonelę išpjaustykite ir iškulkite.

Lizdas neturi būti per didelis

Dažnai bitininkai bičių šeimas žiemai paruošia vienodai, tačiau pavasarį padėtis aviliuose labai skiriasi. Svarbu žiemai nepalikti per didelio lizdo. Kiekvienas korys su maistu, kuris yra už kamuolio ribų, atšaldo lizdą, dėl to žūsta tūkstančiai žiemojančių bičių.

Spalio pradžioje, po šaltųjų naktų esant šiltoms dienoms, patikrinkite, ar ne per didelius lizdus palikote žiemai. Korius, ant kurių mažai ar visai nėra bičių, iš lizdų reikia išimti ir iki pavasario laikyti sandėliuose. Pastebėjus, kad kai kurioms bičių šeimoms trūksta maisto, cukraus sirupu bites maitinti jau vėlu. Tokioms bičių šeimoms duokite korių su jau paruoštu bičių maistu.

Lapkritis bityne

Artėjant lapkričiui, dienos trumpėja ir vėsta. Gamtai apmirštant, ilgam žiemos periodui ruošiasi ir bitės. Kartais lapkričio mėnesį dar pasitaiko gražių, saulėtų dienų. Kuo vėliau bitės gali skraidyti, tuo geriau. Vėlyvą rudenį jos apsiskraido trumpai, skleisdamos išskirtinį lyg ir atsiveikimo gaudesį. Vos tik saulutei pasislėpus už debesų, bitės iš karto sugrįžta į avilius.

Vėlyvą rudenį, kai oras atvėsta, o temperatūra siekia tik 6–8 laipsnius šilumos, bičių judrumas sumažėja. Jos koriuose virš avilio lakos glaudžiau užpildo tarpus tarp korių ir tuščias jų akeles. Ypač glaudžiai bitės susispaudžia kamuolio paviršiuje, todėl kamuolyje geriau laikosi šiluma, iki 18 proc. padidėja anglies dvideginio kiekis.

Šildosi kamuolyje

Nors bitės – šaltakraujai gyvūnai, jos žiemoja ne anabiozės fazėje. Bitės aktyviai palaiko reikiamą kūno temperatūrą kolektyvinės termoreguliacijos būdu. Temperatūrai avilyje krentant, bitės į tai reaguoja ir pakelia ją iki 14 laipsnių šilumos. Žemiau nukristi temperatūrai bitės neleidžia. Šeimos žiemoja 14 – 20 laipsnių temperatūroje. Šilumą jos pasigamina judėdamos. Kamuolį bitės dažniausiai suformuoja rėmų apačioje, dalis bičių sulenda į tuščias korio akeles, kad visas kamuolys užimtų mažiau vietos. Sušalusios nuo kamuolio paviršiaus lenda į kamuolio vidų, o iš kamuolio vidaus juda į paviršių. Kamuolio paviršiuje esančios bitės visą laiką plazdena sparneliais, žemyn varydamos šiltesnį

Meilutė MOČIŠKYTĖ

Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos Gyvulininkystės skyriaus specialistė

Spalis bityne

Spalį yra šiltesnių dienų, kai bitės apsiskraido prieš žiemą. Kuo tokios dienos pasitaiko vėliau, tuo geriau bitės žiemoja. Bitininkams šis mėnuo – pasiruošimo žiemai metas. Tad darbų, nuo kurių pavasarį priklausys padėtis aviliuose, nestinga.

Spalį bičių lizduose jau nebėra perų. Jei dar yra bitininkų, nepagydzusių bičių nuo varozės, reikia suskubti jas gydyti mitaku, varidolu ar ekologišku preparatu „Bee Vital“. Gaboną ar „Varostop“ juosteles naudoti jau per vėlu.

Jei spalį šiltas, reikėtų neskubėti išimti vaistų, įdėtų prieš pusantrą mėnesio. Kurį laiką juos dar palaikykite, nes intensyviai skraidydamos bitės gali parsinešti varozės erkui.

Patikrinkime lakas

Jei maitindami bites buvote lakas susiaurinę, – padidinkite, kad vienam

koriui būtų apie 2 cm. Nustatyta, kad aviliuose su didesnėmis lakomis bitės geriau žiemoja, juose būna mažesnė vandens garų koncentracija. Nepamirškime, kad bitės labiau bijo drėgmės nei šalčio. Palikdami nesumažintas avilių lakas, nebijokite bičių „vagiliavimo“. Norėdami jo išvengti, turime žinoti, kad niekada prie avilių net ir trumpam negalima palikti nė lašo medaus ar cukraus sirupo.

Ant lakų uždėkite groteles, kad į avilius neįlįstų pelių. Prieš tai patikrinkite, ar jos dar neapsigyveno aviliuose. Šoninės avilių kamšas uždėti dar anksti.

Sodinkime medinguosius augalus

Spalis – medelių sodinimo mėnuo. Kiekvienas bitininkas turėtų gražiai apželdinti savo sodybą ir bityną, kad ateityje būtų galima tikėtis medunešio. Iš medžių tinka kaukazinės slyvaitės, kauleniai, liepos, klevai, karklai, baltaziedės akacijos, kaštonai, vaismedžiai ir vaiskrūmiai. Iš daugiamečių augalų naudinga auginti juozažoles, barkūnus, esparcetus, klemalius, katžoles, melisas.

orą, kad sušildytų žemiau esančias bites ir per laką pašalintų drėgną orą. Kamuolio viduje temperatūra būna ne žemesnė kaip 14 laipsnių, o kamuolio paviršiuje – apie 6–7 laipsniai šilumos. Per žiemą koriais kamuolys kyla į viršų. Kai aviliai žiemos metu laikomi užuovėjoje, pavienė bitė pasimaitina tik kartą per mėnesį. Per lakas pučiant vėjui, maisto poreikis didėja, nes sparčiau bičių judėjimas stengiantis palaikyti šilumą.

Apsauga nuo pelių

Lapkričio mėnesį būtina patikrinti, ar į avilius neįsibrovė pelių. Avilių laka reikia uždengti grotelėmis, nuo vėjo gerai pridengti skydais. Po aviliais ir po skydais gerai būtų pakišti eglišakių. Pelės eglišakių nemėgsta.

Neskubėkime užkamšyti avilių

Dar nereikia skubėti uždėti galinių kamšų. Jas geriausiai dėti, kai vidutinė paros oro temperatūra nukrenta žemiau nulio laipsnių. Už šoninių kamšų turėtų būti tuščios ertmės, kurių negalima užpildyti senais drabužiais ar šiaudais. Reikia prisiminti, kad bitės nebijo šalčio, jos bijo drėgmės, kuri yra daugumos bičių ligų priežastis. Užpildžius ertmes, sutrinka avilio vėdinimas, kaupiasi drėgmė.

Lydome vašką

Lapkričio mėnesį lydome vašką, tvarkome korius. Kuo daugiau vaško žaliavoje yra nevaškingų priemaišų, tuo prastesnės kokybės gauname vašką. Kuo daugiau vaško žaliavoje yra priemaišų (medaus, bičių duonelės ar pikio), tuo mažesnė būna jo išeiga. Norėdami išlydyti kokybišką vašką, turėtume laikytis šių taisyklių:

1. Kiekvienos rūšies vašką reikia lydėti atskirai, vengti, kad į žaliavą nepakliūtų pikio ir bičių duonelės.
2. Prieš lydymą vašką patariama 1–2 paras pamirkyti šiltame vandenyje, vandenį keičiant kelis kartus per parą.
3. Vaškui lydėti naudojama rūgštims atspari tara (nerūdijančio plieno, medinė ar kitokia).

Kiti darbai

Lapkriūtį ruošiamė medieną naujiems rėmeliams ir aviliams. Valome rėmelius, renkame pikį. Dezinfekuojame tuščius avilius ir rėmelius natrio šarmo tirpalu. Remontuojame avilius.

Dabar pats tinkamiausias laikas peržiūrėti bityno užrašus, apibendrinti šių bitininkavimo metų rezultatus, išsiaiškinti klaidas, apskaičiuoti bityno ekonominius rodiklius, gilinti žinias.

Agroakademija.lt

INFORMACIJA AGROVERSLUI IR ŪKIUI

Žemės mokestis: kas, kada ir kur

Sofija LEVICKIENĖ
Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos apskaitos konsultantė

Žemės mokestis – privačių žemės savininkų mokamas mokestis, privalomas tiek fiziniams, tiek juridiniams asmenims. Nuo 2017 m. sausio 1 d. žemės mokestis skaičiuojamas nuo visos žemės mokestinės vertės. Mokesčio tarifai – nuo 0,01 iki 4 proc. Kiekviena savivaldybė iki einamojo mokestinio laikotarpio birželio 1 d. individualiai nustato konkretų mokesčio tarifą.

Apmokestinama Lietuvos Respublikos teritorijoje esanti privati žemė, kuri nuosavybės teise priklauso fiziniams ir juridiniams asmenims, išskyrus miško žemę ir žemės ūkio paskirties žemę, kurioje įveistas miškas LR įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

Nauji žemės savininkai mokestį turi mokėti už visus metus, jeigu žemė įsigyta pirmąjį pusmetį, jeigu įsigyta antrąjį pusmetį – nuo kitų kalendorinių metų. Jeigu žemė yra perleidžiama, mokesčio mokėti nebereikia: jei žemė perleidžiama pirmąjį pusmetį, – tais pačiais metais, jei antrąjį pusmetį, – nuo kitų metų.

Duomenis, reikalingus žemės mokesčiui apskaičiuoti, Valstybinei mokesčių inspekcijai teikia Valstybinė įmonė Registrų centras, Gyventojų registro tarnyba, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba, Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras, Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba, savivaldybės. Žemės mokesčio mokėtoju parengiama ir pateikiama žemės mokesčio apskaičiavimo deklaracija, kurioje nurodoma, įvertinus mokesčio mokėtojui priklausančias lengvatas, visa mokėtina žemės mokesčio suma ir anksčiau laikotarpiais susidariusi mokestinė nepriemoka (permoka). Užpildytos žemės mokesčio apskaičiavimo deklaracijos (KIT703) mokesčio mokėtojams pateikiamos iki einamojo mokestinio laikotarpio lapkričio 1 d.

Deklaracija pateikiama elektroniniu būdu per Elektroninę deklaravimo sistemą (EDS) arba paštu, jeigu mokėtojas nėra prisiregistravęs EDS, arba tiesiogiai, kai mokesčio mokėtojas parašo prašymą nesiųsti deklaracijos paštu. Žemės mokesčio apskaičiavimo deklaracijos duomenys gali būti tikslinami užpildant tikslinimo formą (KIT716) už einamuosius ir penkerius praėjusius kalendorinius metus.

Yra lengvatų ir išimčių, kada žemės mokesčio galima nemokėti. Mokesčio nemoka:

- užsienio valstybių diplomatinės atstovybės ir konsulinės įstaigos, tarptautinės tarpvyriausybines organizacijos ir jų atstovybės,
 - bankrutavusios įmonės,
 - Lietuvos bankas,
 - Žemės savininkai, kurių mokėtinas mokestis mokestiniu laikotarpiu už visus nuosavybės teise turimus žemės sklypus neviršija 2 Eur.
- Nuo šio mokesčio atleidžiami žemės savininkai, jei priklausančio žemės sklypo plotas, neviršijantis savivaldybių tarybų iki einamojo mokestinio laikotarpio rugsėjo 1 d. nustatyto neapmokestinamojo žemės sklypo dydžio:
- asmenys, kuriems nustatytas 0–40 proc. darbingumo lygis,
 - asmenys, sulaukę senatvės pensijos amžiaus,
 - nepilnamečiai vaikai.

Tris mokesčio mokestinius laikotarpius nuo nuosavybės teisės įgijimo yra neapmokestinama ūkininko ūkiui steigti įgyta žemė. Neapmokestinimas tam pačiam asmeniui taikomas tik vieną kartą.

Žemės mokesčio mokestinis laikotarpis sutampa su kalendoriniais metais. Mokestį jos savininkams reikia sumokėti iki lapkričio 15 d. Valstybinei mokesčių inspekcijai įmokos kodu 3011.

Agroakademija.lt

INFORMACIJA AGROVERSLUI IR ŪKIUI

KĄ REIKIA ŽINOTI

SMULKIESIEMS ŪKININKAMS IR GAMINTOJAMS, NORINTIEMS PARDUOTI SAVO PRODUKCIJĄ?

PRODUKTAI, KURIUOS PARDUODANT MAŽAIS KIEKIAIS TAIKOMI SUPAPRASTINTI REIKALAVIMAI:

- užaugintos ūkyje ir iš natūralios aplinkos surinktos sraigės;
- šviežia mėsa (jeigu išpjauostoma ne daugiau kaip 3 t per savaitę);
- paukštiena ir triušiena (leidžiama paskersti ne daugiau kaip 150 gyvūnų per savaitę);
- mėsos gaminiai ir pusgaminiai (jei per savaitę pagaminama ne daugiau kaip 500 kg gaminių ir ne daugiau kaip 200 kg pusgaminių);
- laukiniai ir ūkiuose auginami medžiojamieji gyvūnai (per vieną medžioklės sezoną laukinių kanopinių ir kitų maistui sumedžiotų sausumos žinduolių skaičius negali viršyti 50 vnt., o laukinių paukščių ir kiškinių – 250 vnt.);
- pienas ir jo produktai (parduodant arba perdirbant iki 1 tūkst. litrų per dieną);
- natūraliai gamtoje sugautos ar ūkiuose užaugintos žuvis ir jų produktai (kai sugaunama, perdirbama ir parduodama ne daugiau kaip 150 kg per dieną);
- kiaušiniai (iš ūkio, kuriame laikoma ne daugiau kaip 50 vištų);
- medus (laikant iki 50 avilių).

SUPAPRASTINTI REIKALAVIMAI MĖSOS, ŽUVŲ, PIENO GAMINIŲ IR PUSGAMINIŲ PATALPOMS:

- gamybos patalpose gali nebūti dušo ir tualetų, jeigu jie yra įrengti šalia esančiuose pastatuose;
- patalpoms tinka medinės durys ir langai, jeigu jų paviršius padengtas lengvai plauinama ir dezinfekuojama danga (dažais);
- mėsos, žuvų, pieno žaliavai laikyti nebūtina įrengti atskiros patalpos, tam pakanka šaldytuvų, kuriuose palaikoma tinkama temperatūra;
- mėsos žaliavą galima laikyti ir sūdyti šaldytuve, esančiame mėsos išpjauostymo patalpoje, kurioje gali būti ir prieskoniams, maisto priedams, kitoms žaliavoms skirtos spintos;
- žaliavinio pieno šaldymo įrenginys gali stovėti pieno produktų gamybos patalpoje;
- žuvų žaliavą galima laikyti šaldytuve, esančiame žuvų išpjauostymo patalpoje, kurioje taip pat gali būti prieskoniams, maisto priedams, kitoms žaliavoms skirtos spintos, čia žuvis gali būti sūdomos ar įtrinamos prieskoniais;
- rūkyklas galima įrengti lauke, tačiau pervežimo metu svarbu apsaugoti mėsos, žuvų ar pieno produktus nuo užteršimo ir atmosferos poveikio;
- supakuotos žaliavos gali būti atvežamos ir pagaminti supakuoti produktai išvežami per tas pačias duris;
- nereikia atskirų patalpų šalutiniams gyvūniniams produktams (ŠGP) laikyti – užtenka turėti pažymėtą uždaromą konteinerį;
- nereikia atskirų patalpų pagamintiems, supakuotiems ir nesupakuotiems produktams saugoti.

KUR GALIMA PARDUOTI NEDIDELIAIS KIEKIAIS UŽAUGINTUS PRODUKTUS?

jie realizuojami vietinėje rinkoje, t. y. Lietuvos teritorijoje:

- tiesiai iš ūkio;
- turguje;
- pristatomi parduotuvėms ar viešojo maitinimo įmonėms.

MAŽUOSE GYVULIŲ ŪKIUOSE IR JŲ SKERDIMO CECHUOSE NEBŪTINA TURĖTI:

- specialių aptvarų gyvuliams laikyti prieš skerdimą;
 - atskirų aptvarų sergantiems gyvuliams prieš skerdimą atskirti;
 - atskiro šaldytuvo sulaikytoms skerdenoms, dėl kurių tinkamumo maistui turi būti atliktas atskiras vertinimas;
 - patalpų subproduktams tvarkyti, išpjauostyti, ŠGP saugoti;
- Kiekvieno gyvulio skerdimo metu veterinarijos gydytojui dalyvauti nebūtina - mėšą galima patikrinti vėliau.

JEIGU NORITE ĮSIRENGTI NEDIDELĮ CECHĄ, PARDUOTI PATIES UŽAUGINTUS PRODUKTUS

- savo gyvenamosios vietos teritorinei VMVT pateikite prašymą;
- teritorinės VMVT inspektorių klauskite, kaip lengviau ir greičiau įsirengti reikalavimus atitinkančias patalpas;
- daugiau informacijos rasite www.vmvt.lt.

PRIVALOMI HIGIENOS, SAUGOS, ATSEKAMUMO REIKALAVIMAI:

- grindys, sienos, lubos – lengvai valomos ir dezinfekuojamos;
- su maistu besiliečiantys paviršiai turi būti lygūs, dažnai plunami ir dezinfekuojami;
- patalpose svarbu užtikrinti kenkėjų (graužikų ir vabzdžių) kontrolę;
- būtina įrengti tinkamą ventiliaciją ir apšvietimą;
- kriauklės su karštu ir šaltu geriamuoju vandeniu, medžiagos rankoms plauti, džiovimo bei higienos priemonės turi būti lengvai pasiekiamos;
- žaliavos turi būti lengvai atsekamos – paženklintos ir su įsigijimo dokumentais, be to, būtina tvarkyti jų apskaitą;
- ant fasuoto produkto būtina ženklinti etiketę, kurioje reikia nurodyti gamintojo pavadinimą, adresą, produkto sudedamąsias dalis, jo laikymo sąlygas, tinkamumo vartoti terminą.

60 METŲ DARBO IR KOKYBĖS PATIRTIES

**MOBILIOSIOS, PORCIJINĖS
IR NEPERTRAUKIAMOJO
VEIKIMO GRŪDŲ DŽIOVYKLOS
BEI GRŪDŲ VALYMO IR
SANDĖLIAVIMO ĮRANGA.**

Atstovai Lietuvoje
LITMEPU

UAB LITMEPU
Pasvalio g. 19A, Biržų km., Biržų r.
Mob. tel.: +370 693 62484, +370 617 46017
El. paštas algis.juktonis@litmepu.lt
www.litmepu.lt

**Valtra
lita**

UAB VALTRALITA
Valių g. 31, Giedručių km, Šakių r.
Mob. tel.: +370 699 38923
El. paštas info@valtralita.lt
www.valtralita.lt

Ne savo noru pavėlavusiems pateikti paraiškas galutinis terminas – **spalio 31 d.**

Iki 2017 m. spalio 31 d. savivaldybėse (seniūnijose) priimamos pavėluotos norinčiųjų gauti paramą už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei gyvulius paraiškos, kai vėlavimas nepriklauso nuo pareiškėjo valios (pvz., jo mirtis, ilgalaikis profesinis nepajėgumas, stiprų poveikį valdai padariusi stichinė nelaimė).

Pareiškėjas ar jo įpėdinis turi savivaldybės (seniūnijos) darbuotojui per 15 darbo dienų nuo tos dienos, kai sužinojo arba galėjo sužinoti apie nuo pareiškėjo valios nepriklausančias aplinkybes, pateikti prašymą dėl pavėluotos paraiškos priėmimo ir vėlavimo priežasties pagrindimo dokumentus. Visa tai reikia padaryti ne vėliau kaip iki 2017 m. spalio 31 d.

Darbuotojas, prisijungęs prie Paraiškų priėmimo informacinės sistemos, pagal pareiškėjo pateiktus duomenis užpildys elektroninę paraiškos formą ir ją kartu su pareiškėju patvirtins. Prašymas dėl pavėluotos paraiškos priėmimo ir vėlavimo priežasties pagrindimo dokumentai bus išsiųsti paštu Nacionalinei mokėjimo agentūrai prie Žemės ūkio ministerijos.

Atkreiptinas dėmesys, kad paraiškos turi būti užpildytos ir patvirtintos Paraiškų priėmimo informacinėje sistemoje. Užpildyta paraiškos popierinė forma arba elektroninė rinkmena (word, pdf ir kt.) nebus priimama.

LR Žemės ūkio ministerijos informacija

PRANCŪZIŠKI ILGASTIEBIAI POMIDORŲ HIBRIDAI ŠILTNAMIAMS

HIBRIDAS, VEISLĖ	SPALVA, FORMA	ANKSTYVUMAS	VAISIŲ SVORIS, G	KITOS SAVYBĖS
HIBRIDAI SU AVIETINĖS SPALVOS VAISIAIS				
„Honey Moon“ F₁ <i>Naujai sukurtas</i>		VA	250–300	Augalai atsparūs marui. Vaisiai apvalūs, šiek tiek plokšti, avietiniai, gana tvirti.
„Fenda“ F₁		A	200–250	Vaisiai apvalūs, šiek tiek plokšti, avietinės spalvos, 6, 5 – 8, 5 cm skersmens, blizgūs, labai skanūs.
HIBRIDAI SU OVALO IR PAILGAIS VAISIAIS				
„Dartagnan“ F₁		A	120–150	Augalai labai kompaktiški, labai gausiai dera. Vaisiai auga ilgomis dailiomis kekėmis, netrūkinėja.
„Giulietta“ F₁		VA	150–170	Itin derlingas hibridas. Kekėse susiformuoja 7 ir daugiau pomidorų. Vaisiai pailgi (10 – 12 cm), tvirti.
„Tucano“ F₁		VA	180–200	Tai pagerintas „Colibri“ tipo hibridas. Augalai sunokina neįprastai daug vaisių. Vaisiai tvirti, skanūs, auga ilgose kekėse.
HIBRIDAI SU „JAUČIO ŠIRDIES“ TIPO VAISIAIS				
„Cupidissimo“ F₁ <i>Naujai sukurtas</i>		VA	Apie 200	Išsiskiria ilgu derėjimo laikotarpiu. Vaisiai nepaprastai skanūs, puikią kokybę išlaiko per visą derėjimą. Kekėse sunoksta po 5 – 7 pomidorus.
„Corazon“ F₁		V	Apie 200	Vaisiai kriaušės formos, briaunuoti, tarsi susidedantys iš skiltelių, mėsingi, labai skanūs.
„Gourmandia“ F₁		LA	250–300	Vaisiai mėsingi, puikaus skonio, forma panašūs į „Buivolo širdį“.
HIBRIDAI SU APVALIAIS IR PLOKŠČIAI APVALIAIS VAISIAIS				
„Celesteen“ F₁ <i>Naujai sukurtas</i>		A	200–250	Hibridas turi stiprią šaknų sistemą. Vaisiai šiek tiek briaunuoti, labai skanūs, puikią kokybę išlaiko per visą derėjimą.
„Cetia“ F₁		VA	230–250	Nepaprastai atsparūs ligoms, puikiai prisitaiko prie įvairių aplinkos sąlygų. Vaisiai mėsingi ir tvirti, labai skanūs ir išvaizdūs, tinkami pervežti.
„Fantasio“ F₁		VA	180–200	Augalai atsparūs marui, miltligei ir kitoms ligoms. Vaisiai plokščiai apvalūs, labai skanūs.
„Oasis“ F₁		A	250	Tai pagerintas „Tamario“ tipo hibridas. Puikiai mezga vaisius aukštoje temperatūroje. Vaisiai, blizgūs, tvirti, išvaizdūs ir labai skanūs.

Sėklos profesionalams ir mėgėjams

MAŽMENINĖ PREKYBA SĖKLomis

ir kitomis prekėmis sodui bei daržui šiose parduotuvėse:

Vilniuje (prie Kalvarijų turgaus), Kalvarijų g. 66, tel. (8 5) 232 42 15

Kaune (šalia „Kauno saulėtekio“), V. Krėvės pr. 81, tel. (8 37) 35 25 72

Utenoje, Kauno g. 19, tel. (8 389) 5 00 01

Vievyje, Trakų g. 13 tel. (8 528) 2 62 10

Ukmergėje, Kauno g. 2, tel. (8 340) 4 41 11

Marijampolėje, V. Kudirkos g. 47 C, tel. (8 343) 2 55 55

DIDMENINĖ PREKYBA SĖKLomis:

Vievyje, Vilniaus g. 37, tel. (8 528) 2 70 17, (8 528) 2 62 92,
El. p. info@sekluva.lt

PREKYBA INTERNETU
www.sekluva.lt

UAB *Sėkluva*

Šiltnamio dezinfekavimas

Elena BURBIENĖ

Baigę skinti agurkų ir pomidorų derlių, rudenį sodininkai kruopščiai sutvarko šiltnamį, o prireikus jį ir dezinfekuoja. Taip iki pavasario nelieka kenkėjų bei ligų sukėlėjų. Tačiau rudenį tikrai ne kiekvieną šiltnamį privalu dezinfekuoti – to daryti nereikia, jei augalai tais metais nesirgo, jei jų nepuolė jokie kenkėjai.

Vienas svarbiausių darbų, ruošiantis kitam daržininkavimo sezonui, – surinkti kenkėjų ar ligų pažeistas augalų liekanas ir jas sudeginti arba supylus į atliekų duobę užžerti kalkėmis.

Dažniausiai serga silpni, mažai maisto medžiagų pasisavinę augalai, tad šiuo atveju itin svarbu pasirūpinti dirvožemio kokybe. Ją gerina humuso sluoksnis, kuriame kaupiasi reikalingi cheminiai elementai bei organinės medžiagos. Humusas palaiko tinkamą dirvos terpę, drėgmę, sulauko dirvoje mineralus. Rudenį humuso susidarymo iš augalinių liekanų procesą galime pagreitinti pasėdami sideratų.

Sideratai

Sideratai yra žaliosios trąšos, t.y. augalai, kurie apkasami ar apariami į dirvą, mat jie pasižymi panašiomis savybėmis kaip ir mineralinės trąšos. Tačiau jie ne tik papildė dirvožemį azotu, įvairiais kitokiais mineralais bei išpureną žemę, bet dažnai ir apsaugo augalus nuo ligų. Sideratai pasižymi fitoncinėmis savybėmis, mat juose yra medžiagų, apsaugančių nuo kenkėjų, parazitų, žolėdžių gyvūnų ar konkuruojančių augalų.

Sideratai sėjami šiltnamyje nuėmus derlių. Vėlai rudenį nupjaunami, šiek tiek pašmulkinami ir negiliai įterpiami į dirvą. Šių augalų pasirinkimas gan platus. Tam tinka garstyčios, pašarinės pupos, facelijos, pašariniai ir siauralapiai lubinai, grikliai, dobilai, vikiai, aliejiniai ridikai, seradėlės, saulėgražos. Sėklos sėjamos negiliai: smėlingose dirvose – 9 – 12 cm, molingose – 6 – 8 cm gilyje.

Užkrėstos žemės sluoksnio pakeitimas

Įtariant, kad šiltnamio dirvožemis užkrėstas, jį reikėtų pašalinti – nukasamas 4 – 6 cm viršutinis sluoksnis ir paskleidžiama naujo dirvožemio, kurį pavasarį galima papildyti kompostu (10 kg/kv. m). Nukastą žemę reikia išvežti kuo toliau nuo šiltnamio, geriausia kur nors sklypo pakraštyje supilti į ne mažesnę nei 1 kub. m tūrio komposto krūvą ir susluoksniuoti su šviežiu mėšlu arba kita organine medžiaga. Rūgščių dirvą reikėtų apiberti kalkėmis (geriausia – dolomitinėmis, nes jų sudėtinga perdozuoti), medžių ar augalų liekanų pelenais. Taip iš šiltnamio pašalinta žemė turėtų pastovėti bent 2 – 3 metus, kad ją vėl būtų galima naudoti.

Chlorkalkės

Chlorkalkės – efektyvi, tačiau agresyvi kenkėjų naikinimo priemonė. Pabarsčius jos ant šiltnamio dirvos ir užžėrus grėbliu, išnaikinami beveik visų ligų sukėlėjai. Šiuo atveju 100 – 150 g medžiagos užtenka 1 kv. m plotui. Chlorkalkes reikėtų barstyti, kol oro temperatūra dar nėra žemesnė kaip 15–13 laipsnių šilumos, nes esant šaltesniam orui priemonė nespės suirti ir pavasarį pakenks augalams.

Taip pat nereikėtų pamiršti, kad dezinfekuojama ne tik žemė, bet ir medinės šiltnamio konstrukcijos. Jas šepėčiu ar teptuku galima ištepti chlorkalkių mišiniu taip, kad įsigertų į medį, nes jame gali būti užsilikusių ligų sukėlėjų, pelėsio. Tačiau toks valymo būdas tikslingas tik esant užkrėstai šiltnamio aplinkai, mat chlorkalkės – nuožmus chemikalas. Dažniausiai šiltnamį pakanka išplauti skiestu indų plovikliu ar pamuilėmis. Gruntą galima gausiai nupurkšti 0,5 proc. vario sulfato (mėlynojo akmenėlio) tirpalu, kuris irgi mažina pelėsių bei grybelių plitimą.

UAB „Samana plus“ nuotrauka

Polikarbonatiniai šiltnamiai

žemiausiomis
kainomis!

Eksploatacijos trukmė – 15 metų.
Pristatome visoje Lietuvoje.

Tel. 8 670 04911

EUROPOS ŠALYSE – paukščių gripo, mėlynojo liežuvio ir afrikinio kiaulių maro LIGŲ PROTRŪKIAI.

Kaip jų išvengti LIETUVOJE?

Europos Komisijos Pranešimų apie gyvūnų ligas sistema išplatinta informacija apie naujus užkrečiamųjų ligų protrūkius ūkiniuose gyvūnų laikymo vietose Italijoje, Prancūzijoje ir Lenkijoje.

Statistika skatina neprarasti budrumo

Italijos kompetentinga institucija informavo, kad šalies Mantova regione nustatytas didelio patogeniškumo H5N8 paukščių gripo viruso protrūkis mėsinėse kalakutėse ūkyje. Jame buvo laikoma 7 680 šiuo paukščių. Visi ūkyje laikyti kalakutai turės būti nugaišinti ir utilizuoti. Tai jau 29-tas protrūkis Italijoje šiais metais. Ankstesni protrūčiai registruoti Venecijos, Parmos, Treviso, Mantova, Veronos ir Pavijos regionuose. Dėl ligos protrūkių Italijoje iš viso jau teko sunaikinti per 1 125 000 paukščių.

Apie mėlynojo liežuvio ligos protrūkį pranešimas gautas iš Prancūzijos kompetentingos institucijos. Liga nustatyta Pietų Korsikos ūkyje, kur laikomi 149 galvijai. Šiais metais Prancūzijoje patvirtinti 747 šios ligos atvejai, vien per pirmą rugpjūčio dekadą už-

registruota 19 naujų atvejų. Prancūzijos kompetentingų institucijų pateiktais duomenimis, dėl ligos nukentėjusiuose ūkiuose iš viso teko sunaikinti 107 780 galvijų, 4 502 avis, 64 ožkas.

Pastaraisiais metais mėlynojo liežuvio ligos protrūčiai buvo užregistruoti Ispanijoje, Slovakijoje, Serbijoje, Portugalijoje, Italijoje, Prancūzijoje, Kipre, Kroatijoje.

Mėlynojo liežuvio ligos gyvuliai vieni kitiems neperduoda, ją platina kraujasiurbiai mašalai. Serganti banda tampa neproduktyvi, gali gaišti apie 70 proc. ir daugiau gyvulių. Šaliai, kurioje patvirtinta šios ligos židinių, gali būti taikomi apribojimai išvežti gyvulius į trečiąsias šalis.

Lenkijoje, kaip ir kitose regiono šalyse, didžiausių problemų kelia afrikinio kiaulių maro (AKM) protrūčiai. Naujausias AKM židinis kaimyninėje šalyje nustatytas Palenkės Bialos apskrityje. Smulkiame ūkyje buvo laikomos 28 kiaulės. Tai jau 52 AKM židinis, šiais metais užregistruotas kiaulininkystės ūkiuose Lenkijoje. Dėl AKM čia teko sunaikinti daugiau kaip 4 200 kiau-

lių. Šernų populiacijoje užregistruotos 274 AKM užkrėstos vietos, kuriose 347 šernams patvirtintas AKM.

AKM siaučia taip pat Latvijoje ir Estijoje. Latvijoje šiais metais yra užregistruoti 4 AKM protrūčiai kiaulių laikymo vietose: Rygos, Preilos ir Daugpilio regionuose, kuriuose iš viso sunaikinta 20 840 kiaulių. Laukinėje šernų populiacijoje užregistruotos 557 AKM vietos, kuriose liga patvirtinta 880 šernams.

Estijoje šiais metais užregistruoti 2 AKM protrūčiai kiaulių laikymo vietose: Pernu ir Saremo regionuose, kuriuose iš viso sunaikinta 6 652 kiaulių. Laukinėje šernų populiacijoje užregistruotos 455 AKM užkrėstos vietos, kuriose nustatyti 645 AKM užsikrėtę šernai.

Lietuvoje šiais metais užregistruoti 2 AKM protrūčiai komerciniuose ūkiuose ir 17 – smukliuose kiaulių laikymo vietose. Iš viso, likviduojant ligos židinius, sunaikintos 24 566 kiaulės. Laukinėje faunoje AKM patvirtintas 675 vietose, 1168 šernams

Mėlynojo liežuvio ligos prevencija ir gydymas

Vienintelis efektyvus kovos su šia liga būdas – sergančių gyvūnų naikinimas, kitų ligai imlių gyvūnų vakcinavimas.

Siekiant užkirsti ligos plitimą, nustatomos 100 km apsaugos ir 50 km priežiūros zonos (iš viso 150 km apribojimo zona). Šioje zonoje galioja griežti gyvulių transportavimo apribojimai, naudojamos biosaugos priemonės, vakcinacija.

Jau sukurta vakcina nuo kai kurių sukėlėjo serotipų. Mokslininkų nuomone, vienintelė efektyvi profilaktikos priemonė, galinti sumažinti ligos plitimą, – gyvulių vakcinacija.

Gyvulių augintojai neturėtų išvežti galvijų, avių, ožkų iš mėlynojo liežuvio ligos apimtų teritorijų. Taip pat savo pačių ir viso gyvulininkystės sektoriaus interesų labui būtina įsitikinti, kad griežtai laikomasi reikalavimų, kovojama su ligos pernešėjais, atliekami tyrimai ir vykdomas tinkamas gyvulių sertifikavimas. Nuolat stebėti įvežtų gyvulių sveikatos būklę.

Įtarus mėlynojo liežuvio ligą, reikia nedelsiant kreiptis į privatų veterinarinį gydytoją ar teritorinius Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (VMVT) padalinius.

VMVT visus gyvulius, kurie įvežami iš mėlynojo liežuvio ligos apimtų teritorijų, papildomai ištiria kliniškai, ima kraujo mėginius mėlynojo liežuvio ligos tyrimams.

Kaip išvengti paukščių gripo?

- Paukštininkystės ūkis turi būti įrengtas taip, kad į jį negalėtų nekontroliuojamai patekti pašaliniai asmenys, transporto priemonės, laukiniai, bešeimininkiai ir kiti gyvūnai;

- ūkio teritorija turi būti nuolat tvarkoma, joje auganti žolė nušienaujama;

- prieš įvažiuojant į paukštininkystės ūkio teritoriją privalo būti įrengti dezinfekciniai barjerai arba dezinfekuojamos transporto priemonės, užpurškiant ant jų

ratų ir šonų autorizuotus veterinarinius biocidinius produktus (dezinfekcines medžiagas);

- pastatai ir patalpos, kuriose laikomi lesalai, turi būti sukonstruotos ir įrengtos taip, kad į jas negalėtų patekti laukiniai paukščiai ir graužikai, be to, jos turi atitikti pašarų laikymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus;

- svarbu registruoti informaciją apie paukščių gaišimo atvejus, vandens bei pašarų suvartojimą, kad būtų galima anksti aptikti ligą ir užkirsti kelią jai plisti į kitas teritorijas.

Pagrindiniai paukščių gripo simptomai

- Pašarų ir vandens suvartojamas kiekis sumažėja daugiau nei 20 %;

- ilgiau kaip dvi dienas sumažėja kiaušinių dėjimas (daugiau kaip 5 %);

- paukščių gaišimas padidėja 3 % per savaitę (keletą paukščių laikančiuose ūkiuose dviejų ir daugiau paukščių nugaišimas vienu metu – sunerimti verčiantis požymis!);

- paukščiams pasireiškia klinikiniai požymiai ar pakitimai, leidžiantys įtarti ligą.

Reikalavimai smulkiems paukščių augintojams

Naminių paukščių laikytojai taip pat turi būti budrūs. Pavasarinės ir rudeninės paukščių migracijos metu draudžia-

ma laikyti paukščius palaidus, juos galima išleisti tik į lauko aikšteles, įrengtas taip, kad naminiai paukščiai negalėtų turėti tiesioginio kontakto su laukiniais. Aikštelės turi būti iš visų pusių užtvirtos tinklu, iš viršaus taip pat uždengtos tinklu arba stogu. Taip pat galioja nurodymas nenaudoti atvirų paviršinių vandens telkinių naminiams paukščiams girdyti. Naminesintis ir žąsis reikia laikyti atskirai nuo kitų naminių paukščių, o paukščiams skirtą lesalą laikyti pagal reikalavimus.

Reikalavimai paukštininkystės ūkiams

VMVT atkreipia dėmesį, kad kiekvienas veterinarinį patvirtinimą turintis paukštininkystės ūkis privalo būti parengęs neatidėliotųjų priemonių planą, kuriuo būtų vadovaujama nustačius paukščių gripą ūkyje. Pagrindiniai akcentai šiame plane turėtų būti:

- galima paukščių naikinimo (kasimo ar deginimo) vieta;

- numatyti technikos rezervai;

- numatyti atsakingi asmenys ir paskirstyti jų vaidmenys ligos protrūkio metu;

- galimų konteinerių, talpų ar automobilių paruošimas, paukščius žudant dujomis;

- numatyti dujų tiekėjai (rekomenduojama turėti sutartis).

Kaip saugotis nuo afrikinio kiaulių maro?

- Ūkius, kuriuose laikomos kiaulės, reikia aptverti, kad į juos nepatektų laukiniai gyvūnai.

- Į teritoriją atvykstančios transporto priemonės turėtų pervaziuoti per dezinfekcinį skysčių padengtą kilimą, o apatinė sunkiųjų transporto priemonių dalis – apipurškama dezinfekciniu skysčiu.

- Prie kiekvieno įėjimo į tvartą ir pagalbines patalpas turėtų būti pakloti dezinfekciniai kilimėliai.

- Į kiaulių laikymo vietą negali patekti pašaliniai asmenys.

- Labai svarbu nelaikyti kiaulių lauke, kad būtų užkirstas kelias laukinių gyvūnų kontaktui su jomis.

- Pašarus rekomenduojama pirkti tik iš patikimų pardavėjų ir laikyti maišuose, nuo kenkėjų apsaugotoje atskiroje patalpoje.

- Griežtai draudžiama kiaules šerti maisto atliekomis.

- Ūkininkai turėtų kasdien stebėti savo laikomas kiaules, o pamatę neįprastų požymių, nedelsiant jas izoliuoti ir kreiptis į vietos privatų veterinarijos gydytoją arba teritorinės VMVT specialistus.

Parengta pagal VMVT informacijas

HUMINTECH

- Skystos ir tirpios humusinės ir fulvo rūgštys
- Amino rūgštys
- Trąšos su *trichoderma harzianum* ir *bacillus subtilis* genčių mikroorganizmais

BIOAKTIV

- Labai efektyvios trąšos
- Priedai pašarams
- Bioaktyvatoriai srutomis
- Bioaktyvatoriai kompostui
- Bioaktyvatoriai vandeniui
- Bioaktyvatoriai nuotekų valymo įrenginiams

AGROLIEDMANN

- Granuluota kreida dirvos rūgštingumui mažinti
- Granuluotos trąšos magniu ir siera
- Ekologinės trąšos

LEBOSOL

- Skystos mikroelementų trąšos
- Aminorūgštys
- Ekologinės trąšos

GÜTTLER

- Pakabinami ir prikabinami prizminiai volai
- Pakabinami ir prikabinami kultivatoriai
- Pievų ir ganyklų atnaujinimo sistemos
- Priešsėjimo įdirbimo įrenginiai

HATZENBICHLER

- Pakabinamos ir prikabinamos ekologinės akėčios
- Sėjamosios
- Skutikliai

LEHNER

- Elektrinės SuperVario® universalios barstyklės žolių ir tarpinių kultūrų sėkloms, šliužų ir sraigių naikinimo priemonėms, laukinių graužikų naikinimo priemonėms
- Smėlio ir druskos barstyklės

SAPHIR

- Žemės dirbimo technika
- Komunalinė technika
- Kaušai ir kiti padargai
- Priekiniai svoriai

UAB VIKERSAS
Tel. +370 686 11256
Faks. +370 5 2030455
www.vikersas.lt

Taikoje sugyventi su laikomais galvijais padės taisyklės

Laura JODOKIENĖ

Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos gyvulininkystės specialistė

Laikote karves? Tačiau ar tikrai žinote, kaip su jomis elgtis? Iš tiesų norint tinkamai bendrauti su auginamais gyvuliais, reikia išmanyti keletą itin svarbių dalykų apie jų juslę. Suvokimas, kaip veikia galvijų jutimo organai, gali padėti kur kas geriau suprasti, kaip bendrauti ir elgtis su savo augintiniais, kad šie nepatirtų streso.

Kai galvijai patiria mažiau streso, jo augimas pagerėja net 3 proc., o karvės pieno primilžis padidėja 1,5 kg per dieną. Bando ganymo vietos pakeitimas, gyvulių pervarymai ar pakrovimai į sunkvežimį – veiksmai, kuriuos ūkininkas atlieka reguliariai. Tačiau tai ne visada vyksta sklandžiai, ir galvijai dėl to patiria stresą. Taigi reikia stengtis, kad pervežant jie išvengtų sužalojimų, kančių ir jaustųsi saugūs.

Dažnai augintojai nori išsiaiškinti, kodėl galvijai nepaklusnūs, agresyvūs. Tenka pastebėti, kad jų charakteris tik 15 proc. priklauso nuo genetikos, o kitą lemia augintojo elgesys.

Bandos lyderis turi būti žmogus

Gyvulys turi jausti, kas yra lyderis. Šūksniai ar agresyvūs veiksmai – netinkamas bendravimo būdas. Karvė – bandos gyvulys, todėl visuomet laikosi arti kitų gentainių. Kitas svarbus biologinis faktas yra tai, kad žmonės – „medžiotojai“, o galvijai – „grobis“. Karvė visada norės pabėgti, kai jausis per daug suvaržyta. Tai natūrali reakcija, tačiau augintojas gali sėkmingai tuo pasinaudoti, kai nori perkelti karvę ar bandą į kitą laikymo vietą. Kai pradėsite eiti karvės link, ji trauksis. Svarbiausia viską daryti ramiai, be staigių judesių, kad karvė neišsigąstų. Tik tuomet, kai su gyvuliais elgsitės švelniai ir ramiai, užsitarnausite jų pasitikėjimą ir užimsite bandos lyderio poziciją.

Galvijai kaip ir mes siekia išsaugoti asmeninę erdvę

Norint geriau suprasti, kas yra komforto zona, galite įsivaizduoti gyvulio vietoje žmogų. Kiekvienas mūsų taip pat turi zoną, kurią paprastai vadiname asmenine erdve. Žmogaus asmeninė erdvė gali siekti apie 15 cm nuo kūno, kai bendraujama su itin artimais žmonėmis, ir 4 m, kai atsiduriame tarp nepažįstamų asmenų. Juk tikrai esate patyrę tą nesaugumo ar nepatogumo jausmą, kai

nepažįstamas žmogus atsistoja per arti. Ką tada darote? Tikriausiai bandote išlaikyti norimą atstumą. Gyvuliai elgiasi lygiai taip pat.

Pervariant gyvulius į kitą laikymo vietą, reikėtų laikytis kelių taisyklių. Karvės nori matyti, kas jas varo. Taigi įsitikinkite, kad karvė gali jus matyti. Ji turi jausti, kad eina laisva valia. „Senasis“ arba žalingas ūkininkų požiūris – kuo greičiau pervaryti karves iš taško A į tašką B. O štai pažangų būdą galima apibūdinti taip: jei norite tai padaryti greitai, darykite lėtai. Jei norite, kad karvė pradėtų judėti, ji turi jausti tam tikrą „spaudimą“. Karvė jaučia, kai žmogus įeina į jos komforto zoną. Nepatogumo jausmas, kurio karvė nemėgsta ir bandys išvengti, padės jai judėti. Gyvulys bandys išlaikyti atstumą, suteikdamas sau vietos eiti norima kryptimi. Šį metodą tikrai verta išbandyti praktiškai, tik, žinoma, reikia turėti kantrybės.

Kai prieisite prie karvės ties jos petimi, ji stovės ramiai, bet jeigu artėsite prie jos iš užpakalio, greičiausiai spirs. Geriausia prie gyvulio prieiti ties jo kūno viduriu, šiek tiek kampu, kaip parodyta paveikslėlyje. Artinkitės lėtai, nedarydami staigių judesių. Gyvulys pajaus, kad įžengėte į jo komforto zoną. Tačiau neprieikite labai arti, nes tada pateksite į kovos zoną. Gyvulys tokiu atveju gali pasielgti neprognozuojamai. Išsigandęs gali bėgti ir pasiekti 52 km/val. greitį, tada jį sustabdyti ir nuraminti itin sunku.

Karvės optimalus ėjimo greitis – 2,5 km/val. Žmogaus optimalus greitis – 4–5 km/val. Tai reiškia, kad karves reikia pervaryti lėčiau nei vaikštome patys. Be to, jų reagavimo laikas yra 7 kartus lėtesnis nei žmogaus. Todėl pereinant iš šviesios patalpos į tamsią arba atvirkščiai karvė reaguoja lėčiau.

Gyvuliai nemėgsta jiems daromo „spaudimo“, todėl visada reikėtų stengsis to išvengti. Karvei einant su banda, ji seks paskui kitus gentainius. Todėl galite šiek tiek atsitraukti ir duoti laiko gyvuliui suprasti, kur link juda. Tuomet gyvuliai nepatirs streso ir patys noriai eis reikiama kryptimi.

Atsargiai! Karvė su veršeliu

Norėdami, kad kelis šimtus kilogramų sverianti karvė judėtų reikiama kryptimi ir tvirtai stovėtų ant visų keturių kojų, turite prie jos atitinkamai prieiti. Pliaukštelėjimas karvei per užpakalį – tas pats, kas paplekšnojimas žmogui per petį – tai ženklas „sustok“. Tačiau karvė gali pasielgti priešingai, kai šalia veršelis. Jeigu jūs per greitai ar agresyviai karvę versite eiti norima kryptimi, ji aiškiai tai parodys. Pradžioje palenks galvą, atstatys kaktą (ragus) ir žengs kelis žingsnius į priekį, užimdama kovinę poziciją. Todėl turite būti itin dėmesingi, kad pastebėtumėte šiuos veiksmus. Karvei stovint kovinėje pozicijoje, reikia šiek tiek atsitraukti, tik ne staigiai. Po minutės kitos, bandykite vėl ją varyti į norimą pusę. Jei karvė vėl bus pasirodusi pulti, atsitraukite dar kartą. Po 3–4 kartų ji nustos ginti pozicijas ir vėl pajudės norima kryptimi.

Klausa gerokai jautresnė nei žmogaus

Žmogaus ausimi girdimų garsų dažnio intervalas siekia 16–20000 Hz, o galvijų – 23–35000 Hz. Tai reiškia, kad jie girdi tokius pačius žemus tonus, kaip ir mes, tačiau daug jautriau reaguoja į aukštus, todėl gali girdėti net šikšnosparnių skleidžiamą ultragarso. Griaustinis karvių nebaugina, nes jis žemo tono, tačiau žmogaus riksmas, fejerverkai ir aukšto dažnio garsai jas gąsdina. Todėl tvarte nepatariama jungti radijo.

Karvės taip pat supranta ir jaučia, kokia jų prižiūrėtojo nuotaika. Jei žmogus susinervinęs ir piktas, paprastai pakyla jo balso tonas, ir gyvuliai tai girdi.

Tarpusavyje karvės „kalbasi“ kūno kalba. Bandoje dominuojanti karvė visada iškelia galvą aukščiau ir šnairomis žiūri į kitą, perspėdama, kad ši prie jos nesiartintų.

Nosis, liežuvis, akys ir ragai – itin svarbūs „instrumentai“

Karvės nosis yra labai svarbus organas. Kadangi akys yra galvos šonuose, karvė mato dviejų ir trijų dimensijų matmenis. Tačiau dėl tokios fiziologijos ji turi net dvi aklašias zonas. Viena – karvės užpakalinėje dalyje, kita – priešais nosį. Ką ēda, karvė 85 % nustato iš kvapo ir tik 15 % – skonio receptoriais.

Įdomu tai, kad žmogui įeinant į tvartą ar būnant ganykloje, karvė visada į jį pirmiausia pažvelgs kaire akimi. Iš šios akies informacija keliauja į dešinįjį galvos pusrutulį. Jame esančiose koordinacijos ir budrumo srityse išanalizuojamas gautas dirgiklis. Taip karvė įvertina bet kokį galimą pavojų. Žinant šiuos elgesio aspektus, prie karvių geriausiai eiti iš kairės pusės. Tada jos išlieka ramios, nes gali matyti ir įvertinti artėjančią grėsmę.

Tikslių duomenų apie tai, ar karvės skiria spalvas, deja nėra. Randama informacijos, kad jos skiria žalią, mėlyną, geltoną spalvas. Šios spalvos sutinkamos natūralioje aplinkoje: žalia – žolės spalva, mėlyna – dangaus, geltona – nuodingų augalų.

Ragai karvėms svarbūs reguliuojant kūno temperatūrą ir ginantis. Jie yra vitaminų ir mineralų saugykla, dezinfekuoja įkvepiamą orą ir turi įtakos virškinimo sistemai. Kai kuriuose šaltiniuose teigiama, kad beragiai gyvuliai duoda mažiau pieno, kad tokiam piene mažiau baltymų. Taip pat ragai turi įtakos vaisingumui, tačiau reikalingi išsamesni tyrimai, nes apie tai kol kas dar nėra pakankamai žinių.

Įdomūs faktai apie karves

- Karvės objektus pirmiausia pamato kairiaja akimi.
- Karvė į judesius reaguoja 7 kartus lėčiau nei žmogus.
- Karvės gali pasiekti 52 km/h greitį.
- Jų įprastas judėjimo greitis – 2,5 km/h.
- Karvių klausos diapazonas – 23–35000 Hz (žmogaus – 20–20000 Hz).
- Karvių charakterio savybės tik 15 % lemia genetika.
- Karvės skiria spalvas (mato geltoną, mėlyną ir žalią).
- Karvė gali atpažinti daugiau nei 100 kitų karvių. Bandoje jos labai dažnai susiburia į „geriausių draugių“ grupeles.
- Karvė moka lipti laiptais aukštyn, bet ne žemyn.
- Karvė per savo gyvenimą duoda apie 200000 stiklinių pieno.
- Karvės, ēsdamos žolę, paprastai išsirikiuoja viena kryptimi, jų galvos būna nukreiptos į šiaurę arba pietus. Dažnai pasitaiko, kad beveik visa banda žiūri į vieną pusę. Toks pat elgesys būdingas ir elnių bandoms.
- Karvės kiekvieną dieną ēda maždaug 8 val.
- Karvės nosyje yra tik prakaito liaukos.
- Karvės per parą paprastai miega 7 val.

Laižyti šeimninko net veršeliui nevalia!

Karvės turi pripažinti, kad bandos lyderis yra žmogus. Tai labai svarbu. Nes jei gyvuliai nejaučia prižiūrėtoji pagarbos, jie tampa itin pavojingi. Buliai – netgi mirtinai. Pagarba pelnoma, jeigu prižiūrėtojas ar ūkio savininkas gyvulius auklėja. Neleiskite karvei ar veršeliui savęs laižyti, nes tuomet jūs atsiduriate žemesnėje hierarchijos vietoje.

Gyvulio auklėjimas prasideda jam esant dar veršelio amžiaus. Laižyti savęs ypač nevalia leisti buliukams, nes nuo jaunų dienų jie dominuos jūsų atžvilgiu. Žmonėms atrodo miela, kai veršiukas čiulpia pirštus, bet tarp jūsų ir gyvulio atsirandantys santykiai vėliau susiklostys blogai. Veršeliams galima leisti tik prisiglausti ir uostyti jus ar jūsų rankas.

Dar vienas labai žalingas įprotis –

glostyti galvijų galvą ir kaktos sritį. Kadangi šioje srityje yra daug raumenų, jie suaktyvinami ir stimuliuojami. Toks galvos glostymas, ypač buliukams, sukelia refleksą ir norą pasistumdyti. Vėliau toks elgesys gali sukelti rimtų problemų, ypač, kai buliai bus vyresni, nes jie taps agresyvūs. Savo gyvulius galite glostyti, tik reikia žinoti kaip. Geriausia glostyti smakrą ar kaklo sritį. Taip pat elgiasi ir karvė su savo veršeliu. Ji niekada nelaižo jo galvos.

Bendravimo su gyvuliu elgesio taisyklių reikia mokytis pamažu. Už kantrybę bus sumokėta – gyvuliai patirs mažiau streso, pagerės jų augimas, padaugės pieno.

Parengta pagal užsienio spaudą

Agroakademija.lt

INFORMACIJA AGROVERSLUI IR ŪKIUI

Gruodis

Darbų kalendorius pagal Mėnulį

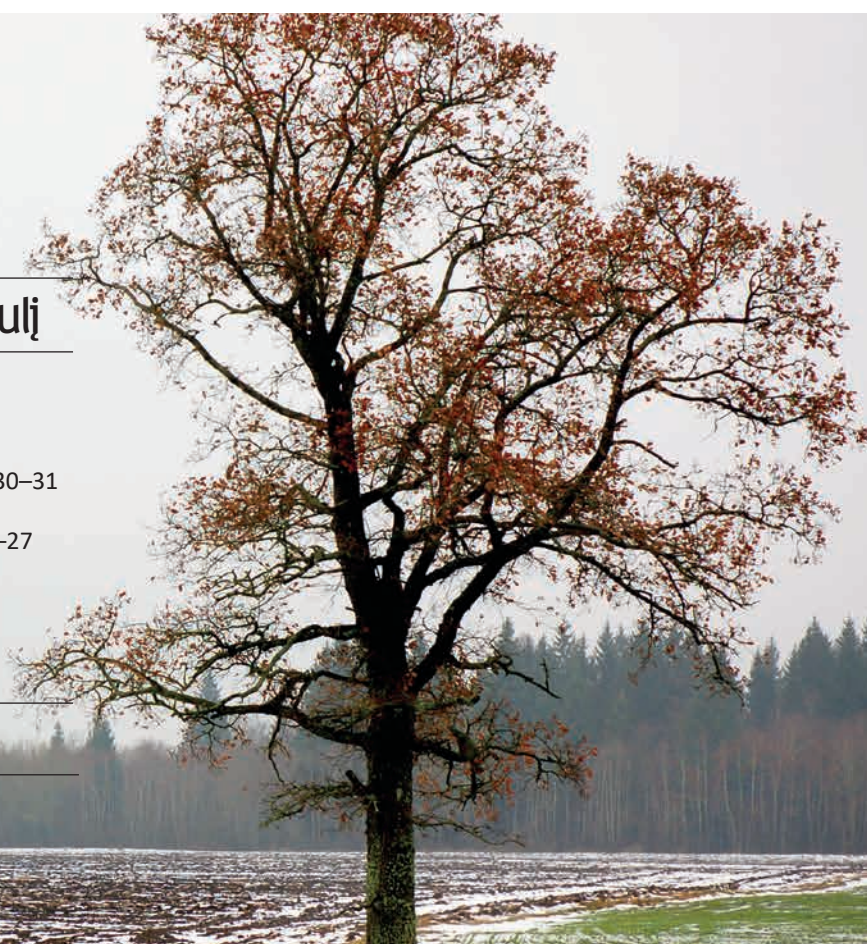
Augalams sėti, sodinti ir persodinti tinkamos dienos

(šildomuose šiltnamiuose):

Agurkai	23–25
Krapai, lapinės petražolės	2, 19–20, 30–31
Salotos	23–25
Svogūnai laiškams	19–20, 26–27
Svogūninės ir šakniagumbinės gėlės (iš sėklų)	4–5
Pomidorai	27
Pjauti skiepūgliams	7–13
Sėti žemuogėms, braškėms į indelius	4–5

Netinkamos augalams sėti, sodinti ir persodinti dienos

18, 21–22

MOKYMAI SIEKIANTIEMS TAPTI ŽEMĖS ŪKIO RINKOS LYDERIAIS!

Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyba – tinklinė organizacija, kurią sudaro 46 biurai, įkurti visoje Lietuvoje. Konsultantai teikia augalininkystės, gyvulininkystės, miškininkystės, buhalterinės apskaitos, verslo ekonomikos, darbų saugos ir priešgaisrinės saugos bei žemdirbių mokymo paslaugas.

Žemdirbių konsultavimo ir mokymo rinkoje Konsultavimo tarnyba dirba daugiau nei 20 metų, todėl puikiai žino, kokių specifinių žinių reikia ūkininkams, siekiantiems geriausių ūkio veiklos rezultatų.

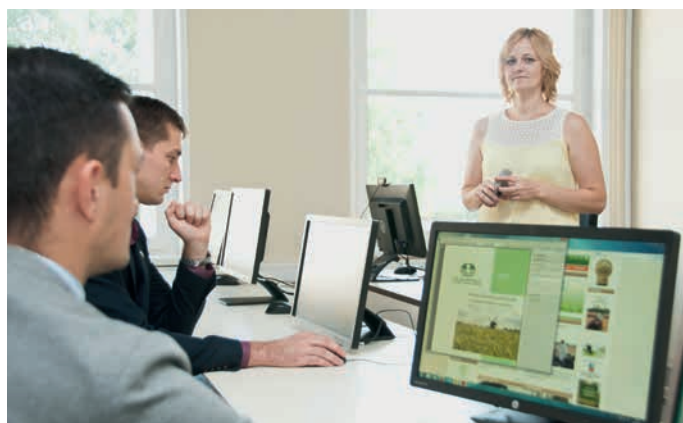
Mokymų medžiagą – metodinę, dalijamąją ir demonstracinę – rengia patyrę, kvalifikuoti, kompetentingi ir ilgametės patirties turintys specialistai. Kursai organizuojami dalyviams patogiose vietose: rajono, miesto, seniūnijos centruose ar bendruomenės namuose, praktiniai mokymai – ūkiuose.

Informaciją apie mokymus galima rasti interneto svetainės www.lzukt.lt ir portalo www.agroakademija.lt skiltyje – Renginiai. Specializuotame agroverslo portale www.agroakademija.lt, skirtame racionaliems žemdirbiams, skelbiama daug įvairios ir naudingos technologinės informacijos.

Konsultavimo tarnyba modernėja kartu su žemdirbiais – teikia ir nuotolinių (internetinių) mokymų paslaugas. Informacinėje sistemoje www.ikmis.lt sukurta galimybė žemės ūkio sektoriaus atstovams – ūkininkams, konsultantams – žinias gilinti nuotoliniu būdu.

„Kiekviename šalies rajone mūsų konsultantai organizuoja mokymus, atsižvelgdami į klientų poreikius. Pavyzdžiui, daugiausia ūkininkų, ūkio darbuotojų dėmesio sulaukia „Augalų apsaugos produktų profesionaliųjų naudotojų kursai.“

Džiaugiamės, kad klientams šiuo metu galime pasiūlyti mokytis nuotoliniu būdu pagal daugiau nei dešimt skirtingų mokymų programų. Žemdirbiai patenkinti, kad savo žinių bagažą gali didinti patogiu laiku ir būdu – per nuotolį stebėti tiesioginę mokymų transliaciją, peržiūrėti mokymų vaizdo įrašus ir kt. Sistemoje mokymus išklause ir pažymėjimus gavo jau daugiau nei 1000 klientų“, – pasakojo įstaigos direktorius E. Makelis.

Mūsų išskirtinumas – asmeninė lektorių darbo patirtis, mokant ir konsultuojant suaugusius, yra daugiau nei 10 metų

Populiariausios mokymo programos:

- Augalų apsaugos produktų profesionaliųjų naudotojų (žinių atnaujinimas / augalų sveikata)
- Kompleksinės paramos susiejimo reikalavimai (valdymo reikalavimai)
- Aplinkosauga ir tręšimo planavimas
- Agrarinė aplinkosauga ir kraštovaizdžio gerinimas
- Darbdavio, darbdaviui atstovaujančio asmens mokymo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais programa

PRISIJUNKITE: www.ikmis.lt

Dėl mokymų kreipkitės į Mokymo paslaugų grupę tel. (8 347) 44 049, 8 687 33 834, 8 642 74 632, el. p. alberta.povilauskaite@lzukt.lt, renata.stasinskiene@lzukt.lt.

Paramos lėšos pasieks jau netrukus

Nuo spalio 16 d. Nacionalinė mokėjimo agentūra (NMA) pradės mokėti avansinę dalį išmokos už 2017 m. deklaruotus plotus, o nuo gruodžio 1 d. pareiškėjams bus mokama likusi tiesioginių išmokų dalis. Taip pat nuo pirmosios žiemos mėnesio dienos bus pradėta mokėti parama pagal daugelį su plotu susijusių kaimo plėtros programos priemonių.

Atkreiptinas dėmesys, kad, remiantis ES reglamento nuostatomis, išmokos galės būti mokamos tik tada, kai valstybė narė užbaigia tikrinti atitiktį paramos skyrimo sąlygoms. Tad NMA skuba atlikti patikras, kad avansas pasiektų kuo daugiau paramos teikimo reikalavimų besilaikančių ūkininkų.

Avansinių išmokų dydžiai

Numatyta, kad tiesioginių išmokų už 2017 m. deklaruotus plotus avansas bus mokamas nuo spalio 16 d. iki lapkričio 30 d. Avansas sudarys iki 70 proc. tiesioginių išmokų. Planuojama, kad šios išmokos pasieks 99 proc. pareiškėjų.

Rugsėjo 15 d. žemės ūkio ministro įsakymu buvo nustatyti šie avansinių išmokų dydžiai pagal atskiras paramos schemas:

- **vienkartinės išmokos už plotus** – 42 Eur/ ha;
- **išmokos už pirmuosius hektarus** – 37 Eur/ ha;
- **susietosios išmokos už baltyminius augalus** – 28 Eur/ ha;
- **susietosios paramos už plotus, kuriuose auginami cukriniai runkeliai** – 54 Eur/ ha;
- **susietosios paramos už sertifikuota sėkla apsėtus javų plotus** – 10 Eur/ ha;
- **išmokos jauniems ūkininkams** – 31 Eur/ ha;
- **žalinimo išmokos** – 32 Eur/ ha pareiškėjams, kurie Ekologiniu atžvilgiu svarbios vietovės reikalavimus siekia atitikti deklaruodami:
 - 15 ha arba mažesnę plotą;
 - sertifikuotus, ekologinei gamybai skirtus plotus;
 - į „Natura 2000“ teritorijas patenkančius plotus;
 - pūdyto ir (arba) posėlio ir (arba) išėlio ir (arba) trumposios rotacijos želdinių plotus ir (arba) kraštovaizdžio elementus ir (arba) azotą kaupiančių augalų plotus, nurodytus Taisyklių 2 priedo V skyriuje pateikto Žemės ūkio naudmenų ir kitų plotų klasifikatoriaus III grupėje;

- pievas ir (arba) pūdymui skirtus plotus, kurie sudaro daugiau nei 75 proc. paramai tinkamo ploto, o likusios ariamosios žemės plotas yra ne didesnis kaip 30 ha;
- pievas iki 5 metų ir (arba) pūdymui skirtus plotus, kurie sudaro daugiau nei 75 proc. ariamosios žemės, o likusios ariamosios žemės plotas yra ne didesnis kaip 30 ha.

Pasikeitus ES reglamentinėms nuostatoms, pareiškėjai, nepatenkantys į aukščiau nurodytas grupes, avansinių išmokų negaus, o galutinės išmokos jiems bus pradėtos mokėti pasibaigus prisiimtų įsipareigojimų terminui ir NMA atlikus ūkių patikras.

Taip pat nuo spalio 16 d. bus mokamas susietosios paramos už karves avansas – 71 Eur už pieninę karvę.

Pažymėtina, jog šiais metais nustatyti įkainiai yra šiek tiek didesni nei 2016 m. dėl didesnio Lietuvai skirto finansinio voko. Planuojama, kad pareiškėjus avansu turėtų pasiekti 225 mln. Eur tiesioginių išmokų, t.y. pusė visų 2017 metų paraiškoms skirtų lėšų.

Nuo gruodžio 1 d. – parama pagal kaimo plėtros programos priemones

Nuo pirmosios žiemos mėnesio dienos pareiškėjų sąskaitos pradės pildytis likusia tiesioginių išmokų dalimi. Be to, bus pradėta mokėti parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones: „Išmokos už vietoves, kuriuose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių“, „Su „Natura 2000“ ir Vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos“, „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“, „Ekologinis ūkininkavimas“. Tiesa, pagal pastarąją priemonę parama bus mokama tik tiems ekologinių ūkių valdytojams, kurie jau bus pateikę informaciją apie realizuotą produkciją.

Apie mokėjimų terminus – informaciniame portale

Pareiškėjai NMA informaciniame portale jau gali sužinoti apie planuojamą avansinių išmokų mokėjimo laikotarpį pagal 2017 m. pateiktas paraiškas. Šią informaciją pareiškėjai gali rasti prisijungę prie informacinio portalo ir aktyvavę 2017 m. pateiktos Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei gyvulius paraiškos nuorodą.

Nacionalinės mokėjimo agentūros informacija

Verta apsilankyti

Spalis

5 – 7 d.

„Sprendimų ratas 2017“ - tarptautinė miško, medžioklės ir gyvulininkystės technologijų paroda. Aleksandro Stulginskio universitetas, Kaunas

5 – 8 d.

Paroda „BALDAI 2017“ Lietuvos parodų ir kongresų centras Litexpo, Laisvės pr. 5, Vilnius. Parodų salės 3, 4, 5.

7 d.

Rudens gėrybių mugė Senosios rinkos a., Paeismitgio g., Č. Milošo g., Kėdainiai
Mugė. „Sūduvos kraite 2017“ J. Basanavičiaus aikštė, Marijampolė
Rudens Gėrybių Mugė Dvaro Turgavietė, Vilniaus g. 212, Šiauliai

8 d.

Panevėžio rudens gėrybių mugė Laisvės aikštė, Panevėžys

13 – 15 d.

Respublikinė derliaus ir amatų šventė 2017 Karaliaus Mindaugo pr. 50, Kaunas

13 – 14 d.

Mugė „Rudens spalvos“ Utenio a., Utena

14 d.

Mugė „Dzūkų turtai 2017“ Alytaus miesto Rotušės aikštė ir S. Dariaus ir S. Girėno g.

13 – 15 d.

Paroda „STILIUZ 2017“ Švyturio arena, Dubysos g. 10, Klaipėda

Dėl įsipareigojimų vykdymo esant blogoms oro sąlygoms

Paramos pagal investicines Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos ir Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos (KPP) priemonės gavėjai, negalintys įvykdyti įsipareigojimų dėl blogų oro sąlygų, turi laiku pranešti apie tai Nacionalinei mokėjimo agentūrai (NMA), pateikdami įsipareigojimų neįvykdymo priežastis pagrindžiančius dokumentus. O pareiškėjai, dalyvaujantys su plotu susijusių priemonių veiklose, tai galės padaryti agentūros kontrolės specialistams atvykus į ūkius atlikti patikrą.

Dėl įsipareigojimų vykdymo dalyvaujant KPP investicinėse priemonėse

Paramos pagal investicines KPP priemonės gavėjai, negalintys įvykdyti tam tikrų paramai gauti keliamų reikalavimų ar prisiimtų įsipareigojimų dėl blogų oro sąlygų, patys ar per įgaliotą asmenį ne vėliau nei per 15 darbo dienų nuo tos dienos, kai sužinojo arba galėjo sužinoti apie nuo pareiškėjo valios nepriklausančias aplinkybes, privalo apie tai raštu informuoti NMA, pateikdami:

- laisvos formos paaiškinimą, kuriame išdėstoma, kokio reikalavimo / įsipareigojimo ir dėl kokių priežasčių nesilaikoma;
- tas priežastis įrodančius dokumentus.

Dėl dokumentų, įrodančių įsipareigojimų neįvykdymą dėl blogų oro sąlygų, pareiškėjai turėtų kreiptis į savivaldybę (seniūniją) ir į Lietuvos hidrometeorologijos tarnybą prie Aplinkos ministerijos.

Pasirašytą paaiškinimą ir įrodančius dokumentus galima pateikti el. paštu: dokumentai@nma.lt, taip pat pasirašytą paaiškinimą su priedais popierine forma galima pateikti tiesiogiai NMA arba atsiųsti paprastu ar registruotu laišku adresu: Blindžių g. 17, 08111 Vilnius.

19 – 21 d.
Paroda „BALTIC FASHION & TEXTILE VILNIUS 2017“
Lietuvos parodų ir kongresų centras LITEXPO,
Laisvės pr. 5, Vilnius.

27 d.
Rudens Gėrybių Mugė
Dvaro Turgavietė, Vilniaus g. 212, Šiauliai
„Moliūgų šventė“
Švėkšna, Šilutės r.

Lapkritis

11 d.
Tarpautinė liudiškų kapelių šventė „GROK, ŽEMAITI!“
Kretingos rajono kultūros centras

9 – 11 d.
Paroda „BALTIJOS MAISTO IR GĖRIMŲ PARODA "BAF"“
Lietuvos parodų ir kongresų centras LITEXPO,
Laisvės pr.5, Vilnius. Parodų salė Nr.1

9 – 12 d.
Paroda „MOTERS PASAULIS 2017“
Žalgirio arena, Kaunas

24 – 26 d.
Paroda „VAIKŲ ŠALIS 2017“
Lietuvos parodų ir kongresų centras LITEXPO,
Laisvės pr.5, Vilnius

25 – 26 d.
Paroda „MANO TOBULOS VESTUVĖS“
„Park inn by Radisson“, K. Donelaičio g. 27, Kaunas

Lapkričio 30 d. – gruodžio 12 d.
Paroda „ŠIAULIAI 2017“
Šiaulių arena, J. Jablonskio g. 16, Šiauliai

Dėl įsipareigojimų vykdymo dalyvaujant su plotu susijusiose priemonių veiklose

Pareiškėjai, dalyvaujantys su plotu susijusiose priemonių veiklose ir negalintys įvykdyti įsipareigojimų dėl netinkamų gamtinių oro sąlygų, nerimauti neturėtų. NMA, siekdama laiku išmokėti avansines 2017 m. tiesiogines išmokas, jau atliko visas reikalingas patikras. Patikrų specialistai pažeidimų dėl netinkamų gamtinių oro sąlygų, susijusių su pasibaigusiu įsipareigojimų (šienavimo, šieno išvežimo iš lauko ir pan.) vykdymu, nenustatė.

Jei įsipareigojimų terminas dar nepasibaigęs (dėl pūdymo apsjimo, dėl baltyminių augalų ražienų ir pan.) ir dėl to ūkių patikros bus atliekamos vėliau, pareiškėjai, kurie negalėjo įvykdyti prisiimtų įsipareigojimų dėl nepalankių gamtinių oro sąlygų, turės į patikrą vietoje atvykusiems NMA kontrolės specialistams pateikti laisvos formos paaiškinimą dėl konkretaus įsipareigojimo neįvykdymo, nulemtu nuo pareiškėjo valios nepriklausančių aplinkybių. NMA specialistai užfiksuos lauko būklę ir paprašys, kad pareiškėjas agentūrai atsiųstų Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos pažymą.

Nacionalinės mokėjimo agentūros informacija

Nuo lietaus sukeltų nuostolių kenčiantiems ūkininkams – *force majeure* pažymos

Vilniaus prekybos, pramonės ir amatų rūmai, suprasdami ūkininkų situaciją, Žemės ūkio ministerijos prašymu *force majeure* pažyma stengsis išduoti kuo greičiau. Ūkininkai, patyrę nuostolių dėl didelio kritulių kiekio ir negalintys vykdyti įsipareigojimų partneriams, gali kreiptis į teritorinius Prekybos, pramonės ir amatų rūmus, kurie išduoda nenugalimos jėgos aplinkybes (*force majeure*) liudijančias pažymas.

Rūmai primena, kad *force majeure* pažyma nustatyta tvarka išduoda visi pagal veiklos teritorijas veikiantys Prekybos, pramonės ir amatų rūmai – Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Panevėžio ir Šiaulių.

Šios pažymos gali būti šalių panaudotos kaip įrodymas dėl sutartinių įsipareigojimų vykdymo ar civilinės atsakomybės taikymo.

Rūmai, išduodami pažymą dėl nenugalimos jėgos, įsitikina ne tik tam tikrų faktinių aplinkybių egzistavimu, bet ir įvertina, ar būtent šios aplinkybės lėmė sutarties nevykdymą. Pavyzdžiui, ar ūkininkas galėjo numatyti atitinkamą aplinkybę ir jos poveikį sutartinių prievolių vykdymui, negalėjo išvengti, nugalėti kliūties ar poveikio.

Ūkininkas, norintis gauti pažymą, per protingą terminą nuo nenugalimos jėgos aplinkybių atsiradimo pradžios, per kurį būtų neišnykę įrodymai, kuriais remiantis būtų galima nustatyti nenugalimos jėgos buvimo faktą, tiesiogiai kreipdamasis arba per atstumą pateikia rūmams, kurių veiklos zonoje atsirado ir egzistuoja ar egzistavo nenugalimos jėgos aplinkybės, šiuos dokumentus:

- 1) prašymą rūmų generaliniam direktoriui;
- 2) sutarties ir jos lydymųjų dokumentų (išskyrus konfidencialią informaciją, kurios šalys sutarė neatskleisti tretiesiems

asmenims), pagal kuriuos asmuo dėl nenugalimos jėgos aplinkybių neįvykdė savo įsipareigojimų, kopijas;

3) kompetentingų institucijų išduotų dokumentų, įrodančių egzistavimą tam tikrų faktinių aplinkybių, iš kurių galima spręsti apie nenugalimos jėgos aplinkybių egzistavimą, kopijas (pvz., kompetentingos institucijos sprendimas paskelbti ekstremalius įvykius ir t.t.);

4) dokumentų, patvirtinančių, kad asmuo per protingą terminą pranešė apie nenugalimos jėgos aplinkybių egzistavimą kitai sutarties šaliai, kopijas;

5) kitų dokumentų, pagrindžiančių nenugalimos jėgos aplinkybių egzistavimą, kopijas.

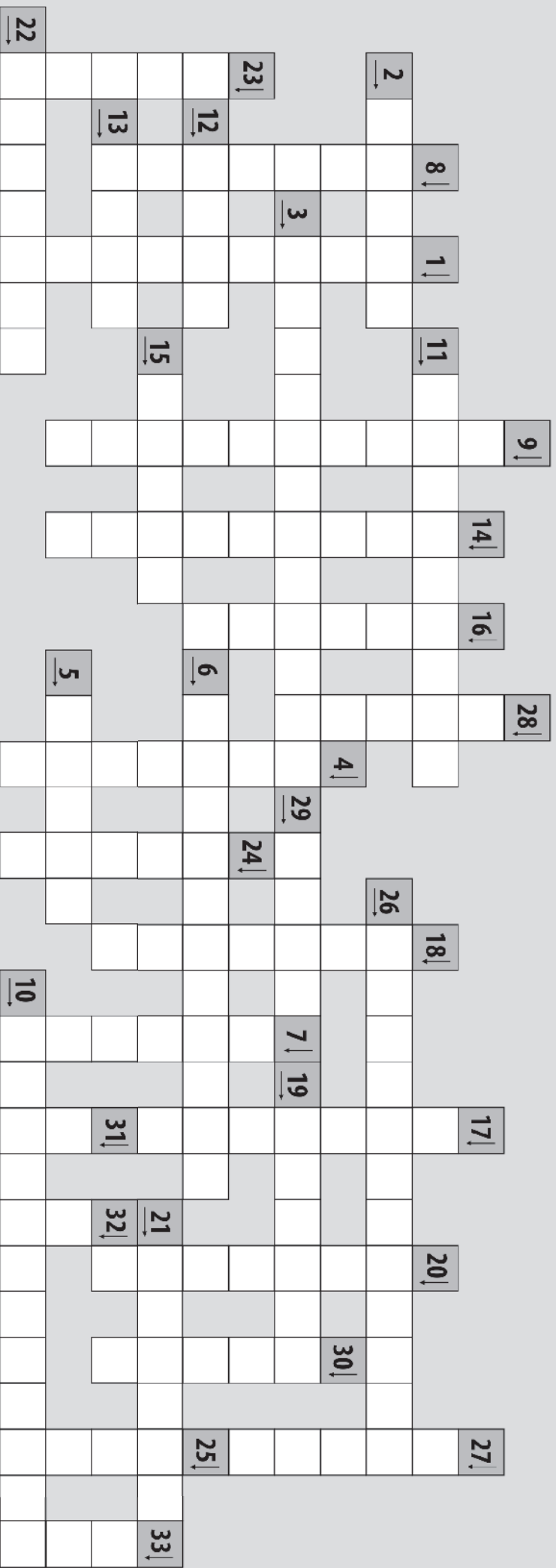
Rūmai pabrėžia, kad pažyma, kurios turi būti išduotos per 20 darbo dienų, stengsis išduoti kuo greičiau. Be abejo, išdavimo terminas visada priklauso nuo to, ar tvarkingai pateikti visi dokumentai ir reikalingos kopijos, ar laiku į rūmus užklausas atsako kitos institucijos, savivaldybių administracijos, kurių indėlis taip pat labai svarbus, skelbiant ekstremalią situaciją rajonuose.

Pažymos išduodamos sumokėjus žyminį mokestį – 200 Eur.

Daugiau informacijos rūmai teikia tel. +370 (5) 213 5550.

Žemės ūkio ministerijos informacija

Kryžiažodis

1. Javų kūlimo technika.
2. Šakninė daržovė.
3. Tam tikrų pelėsių ir grybų rūšių gaminimas kenksmingas cheminis junginys.
4. Fermentuoti žali augalai.
5. Svarbiausias maistinis augalas.
6. Specialus statinys, kuriame saugomi dideli kiekiai grūdų.
7. Auginamas kaip medingas, maistinis ir vaistinis augalas. Vaisiai tribriviausiai riešutėliai.
8. Vaisius, augantis ant medžio, apvalus. Valgomas žalias, viršas, keptas...
9. Augalų gyvavimo ciklas.
10. Žemės ūkio augalų auginimo technologija.
11. Galvijų prieauglis.
12. Lietuvos augalų apsaugos asociacija.
13. Jauna antonimas.
14. Medis.
15. Vėžimas nuo kalno...
16. Pupinių šeimos augalų rūšis.

17. Kultūrinių augalų subrandinti vaisiai ar kita žmogui vertinga dalis.
18. Augalų apibūdinantys rodikliai.
19. Pasėlių plotas.
20. Mažas namelis paukšteliuvi pastatytas, žiemą vasarą atidarytas.
21. Miglinių šeimos augalų gentis. Mėgstamos pusryčiams.
22. Mėšinių galvijų veislė.
23. Naminis paukštis.
24. Fizikinis vienetas kuriuo matuojama galia.
25. Įrankis lentoms drožti, lyginti.
26. Grūdų saugyklos.
27. Nuolat žaliuojantis, 2 metrų aukščio krūmas. Šio augalo lapai yra tamusiai žalios spalvos, o žiedeliai smulkūs ir balti.
28. Įrankis daržovėms smulkinti.
29. Saulė rytuose...
30. Paukščiai į pietus ...
31. Svarbi prognozė.
32. Minsko traktorių gamykla.
33. Į karšį panaši žuvis.

Laimėkite firminį, šiltą, **HORSCH** bliuzoną vėsiems vakarams.

Prizą įsteigė oficialus HORSCH atstovas Lietuvoje www.audrokesta.lt

Vasaros „Agroturtų“ numeryje skelbto kryžiažodžio prizą, firminį STIHL krepšį su ratukais, laimėjo VIKTORAS RAGAISIS iš Sėtos (Kėdanių r.)

Kryžiažodžio atsakymą siųskite el. paštu atsakymai@agromedijos.lt. Nurodykite savo vardą, pavardę, telefono numerį, adresą ir kryžiažodžio atsakymą. Atsakymų lauksime iki lapkričio 15 d. Nugalėtoją informuosime asmeniškai.

Atsakymas				
17	31	18	28	19
			22	4

ŠIANDIENOS IDĖJOS UŽAUGINA RYTOJAUS SĖKMĘ

ELEKTRONIKA ŽEMĖS ŪKIUI:

- Purkštuvams
- Sėjamosioms
- Trašų barstytuvams
- Terminalai traktoriams
- Automatiniam traktoriaus vairavimui, GPS
- Kompiuteriai ir kt.

AUDROKESTA

Kad ūkininkauti būtų paprasčiau

Kęstučio g. 59, Daugėliškių k.,
LT-71141 Šakių sen., Šakių r.
Tel. +370 656 31201
El. paštas audrokesta@audrokesta.lt

www.audrokesta.lt

HORSCH

Su meile žemei ir žmogui

Apdovanotas parodos
„Ką pasėsi... 2017“ medaliu

SIEK GERIAUSIŲ
ŪKININKAVIMO REZULTATŲ
SU GALINGAIS IR ERGONOMIŠKAIS
PURKŠTUVAIS **LEEB!**

Oficialus HORSCH atstovas Lietuvoje

Kęstučio g. 59, Daugėliškių k., LT-71141 Šakių r.
Tel. +370 655 74766. El. paštas vidas@audrokesta.lt

AUDROKESTA

Kad ūkininkauti būtų paprasčiau

www.audrokesta.lt